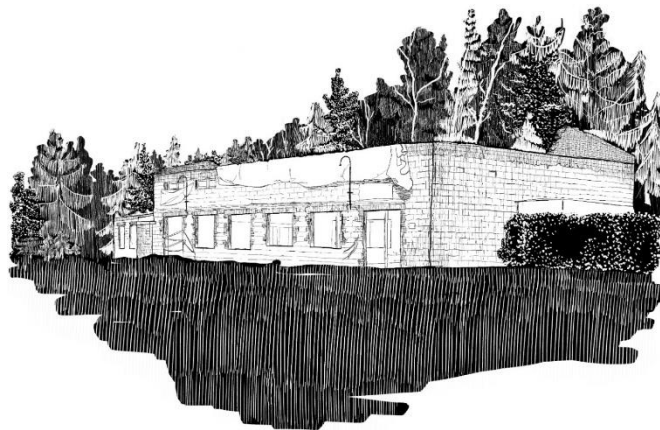

Příběhy Řetízkárny: interpretační plán na
oživení paměti jáchymovských
uranových dolů

političtí
vězni.cz

„Na jaře 1956, bylo to koncem května, mě transportovali zpět do hor, a to na tábor Rovnost. Stavěla se tam tehdy převlékárna, takzvaná řetízkárna. Byla to vymoženost, neboť muklové by již nemuseli sušit hadry po vyfárání na cimrách nebo na chodbách, ale právě tady, kde by se vytáhly na řetízcích do výše a do příštího dne by proschly. Pracoval jsem tu jako přidavač. Dvěma muklům, bývalým policajtům, kteří si tu práci velmi hlídali, jsem přidával maltu a tvárnice.“

(JAN WIENDL A FRANTIŠEK WIENDL, 2023, s. 134)

Příběhy Řetízkárny: interpretační plán na oživení paměti jáchymovských uranových dolů

Zpracovala: Zuzana Jakobová ve spolupráci se Spolkem političtí vězni.cz

Odborná konzultace: Tomáš Bouška

Zadavatel: Spolek Političtí vězni.cz

2024

Interpretační plán byl realizován s finanční podporou Ministerstva kultury.

Obsah

Úvod	6
O dokumentu.....	7
Co je Interpretační plánování a interpretační plán	7
K čemu je dobrý Interpretační plán Příběhy Řetízkárny.....	7
Metodika zpracování interpretačního plánu Příběhy Řetízkárny	7
Postup plánování	8
Analytická fáze plánování	8
Plánovací část.....	8
Aplikační část	9
INTERPRETAČNÍ PLÁN PŘÍBĚHY ŘETÍZKÁRNY – ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU	10
V čem nám pomůže analytická část interpretačního plánu.....	10
Základní informace o interpretovaném území	11
Stručná charakteristika místa	11
Historický vývoj území.....	12
Předmět ochrany	13
Zdroje interpretace	14
Zájmy a zájmové skupiny v území.....	15
Důležitá témata, zdroje konfliktů a problémy (i potenciální).....	16
Stávající péče o místo	17
Stávající interpretace a prvky v území	18
Shrnutí stávající interpretace v území	18
Vnější obraz o území	20
Analýza návštěvníků	22
Počet stálých obyvatel Jáchymova a nejbližšího okolí	22
Návštěvníci Jáchymova a nejbližšího okolí	22
Návštěvníci Řetízkárny	22
Shrnutí dotazníkového šetření.....	23
Shrnutí dotazníkového šetření pro školy	24
Návštěvnícká infrastruktura v území	27
Dopravní dostupnost a parkoviště	28
INTERPRETAČNÍ PLÁN PŘÍBĚHY ŘETÍZKÁRNY – PLÁNOVÁNÍ A NÁVRH PROSTŘEDKŮ	
INTERPRETACE	30
V čem nám pomůže plánovací část interpretačního plánu.....	30
Cíle záchrany Řetízkárny	30
Cíle interpretace	31

Vzdělávací cíle	31
Emoční cíle.....	31
Cíle v oblasti chování	31
Pro koho – cílové skupiny interpretace.....	32
CO – Klíčová sdělení interpretace.....	34
Hlavní sdělení.....	34
Vedlejší sdělení.....	34
Jak? Prostorové možnosti Řetízárny	35
Současný stav	35
Fáze rekonstrukce.....	35
Fáze po rekonstrukci	35
Jak? Prostředky interpretace	38
Závěrem	48
PŘÍLOHY.....	49
Příloha – Stávající interpretace v území	50
Příloha k analýze počtu stálých obyvatel a obyvatel nejbližších obcí – grafy	59
Příloha – znění a vyhodnocení dotazníku určeného návštěvníkům Řetízárny	64
Příloha – znění a vyhodnocení dotazníku určeného školám	64
Příloha – vybrané články a média – vnější pohled na Řetízárnu a okolí.....	64
Příloha – profil návštěvníka Karlovarského kraje.....	68
Příloha – návštěvnost turistických cílů KV kraje.....	76
Příloha – naučné stezky v okolí Jáchymova	79
Použitá literatura.....	79

Úvod

Tento dokument vznikl od března do prosince roku 2024. Byl realizován s finanční podporou Ministerstva kultury České republiky a na základě zadání Spolku Političtí vězni.cz. Za zpracování dokumentu byla zodpovědná Zuzana Jakobová, odborně konzultoval Tomáš Bouška. Celý proces interpretačního plánování však zahrnoval daleko širší účast zainteresovaných osob. Všem, kteří se na vzniku tohoto dokumentu podíleli, patří díky.

Interpretační plán v podobě, kterou právě čtete, vznikl na začátku celého procesu záchrany Řetízkárny. Tedy v době, kdy ještě není známo, zda a kdy se podaří získat potřebné finance na rekonstrukci objektu a jeho proměnu na komunitně vzdělávací centrum.

Po vykoupení objektu Řetízkárny Spolkem Političtí vězni.cz v roce 2022 a představením záměru na vytvoření komunitního a vzdělávacího centra v objektu této bývalé řetízkové šatny, se objevily naděje a i obavy související s očekávaným zájmem návštěvníků o místo. Interpretační plán v podobě, jakou bylo možné v krátkém časovém úseku a s omezenými prostředky připravit, je mimo jiné i příspěvkem k hledání shody mezi zúčastněnými stranami, které v daném území mají vliv a ke zmírnění obav, které by mohli s realizací záměru budoucí podoby Řetízkárny vyvstat a vyvstávají.

Interpretační plán je živý dokument, který se bude dále vyvíjet na základě dalšího vývoje a stavu rekonstrukce Řetízkárny a budování komunitního a vzdělávacího centra v jejím prostoru. Současná podoba je základním návrhem, který bude v následujícím období dále rozšiřován a doplňován o další poznatky, spolupráce a návrhy.

Zuzana Jakobová, 2024

O dokumentu

Co je Interpretální plánování a interpretační plán

Díky promyšlené interpretaci můžeme ukázat přírodní, kulturní či společenské hodnoty a významy místa. K jejich zachování je potřeba význam místního dědictví předat dalším generacím. Interpretace pomůže propojit život obyvatel a návštěvníků s místem, vyvolat otázky a vzbudit zájem o témata a vlastní kořeny a přiměje k sebereflexi.

Interpretační plánování je promyšlený rozhodovací proces, který stanovuje nejefektivnější způsob komunikace ochrany přírody a kulturního dědictví s veřejností, respektive stanovenými cílovými skupinami. Bere přitom v úvahu jak ochranu přírodních a kulturních fenoménů a jejich management, tak i zájmy, potřeby a schopnosti návštěvníků. Interpretační plán (IP) je dokumentací tohoto rozhodovacího procesu. IP je v rozvinutých zemích základní součástí dokumentace projektů interpretace přírodního či kulturního dědictví. Důvodem je snaha o účelné vynakládání veřejných prostředků a zkušenost s nefunkčními či pouze částečně funkčními projekty. (Medek, Dobrá interpretace)

Více na www.dobrainterpretace.cz

K čemu je dobrý Interpretální plán Příběhy Řetízárny

- Domluvíme se, co dělat, aby lidé získali k místu a tématu hlubší vztah.
- Zjistíme, kdo jsou klíčoví partneři a pomocníci v naplňování cílů a vize projektu.
- Domluvíme se, koho přesně chceme oslovovat a proč.
- Domluvíme se, jaké fenomény místa chceme lidem ukazovat a proč.
- Ujasníme si, co je zásadní lidem o tématu a místě sdělovat.
- Zjistíme zájem okolních organizací a zájmových skupin být součástí projektu, míru jejich podpory a domluvíme se na vhodných způsobech propojování a vzájemné spolupráci při tvorbě a realizaci vzdělávacích a kulturních aktivit Řetízárny.
- Zjistíme, jaké vzdělávací a osvětové aktivity již v okolí Řetízárny probíhají, kdo jsou jejich realizátoři, co již existuje, na co můžeme odkazovat, navazovat.
- Zjistíme, jaký je vnější pohled na území, jak Řetízárnu a místo prezentují média a další dostupné zdroje.
- Zmapujeme si potenciál interpretovaného území, jaké jsou příležitosti i bariéry pro práci s návštěvníky v místě.
- Domluvíme se na konkrétních nástrojích jednotné prezentace místa.
- Vytyčíme si hlavní milníky a stanovíme, kdo je za co odpovědný.

Metodika zpracování interpretačního plánu Příběhy Řetízárny

Předkládaný plán je kombinací několika přístupů. Nejvíce využívá model 5M představený Lisou Brochu (2003).

Model 5M vychází z kontinuálního sledování 5 aspektů interpretace:

- směřování (management) – tj. cíle interpretace, organizační rámec interpretace, souvislost s péčí o území, návaznost na další instituce a zájmy v území (podílíničky / stakeholdery), návaznost na již existující interpretaci;

- trh (market) – tj. návštěvníci (kdo jsou a proč, jaká jsou jejich očekávání a modely chování), marketing místa, hodnocení interpretace jako produktu cestovního ruchu, sledování konkurenčních atrakcí;
  - sdělení (message) – zaměření interpretace (obsah sdělení a jeho přehledné strukturování), zájmy návštěvníků v kombinaci s cíli interpretace v území;
  - zařízení (mechanics) – fyzická stránka interpretace: dostupnost a rozmístění jednotlivých prvků, charakter těchto prvků – např. jak vypadají a z čeho jsou vyrobeny, plánování prostorových nároků, modelování využití prvků návštěvníky;
  - prostředky interpretace (media) – konkrétní způsoby komunikace interpretačních sdělení.
- Prostředky interpretace hrají v plánování velmi důležitou roli. Přicházejí však na řadu teprve ve chvíli, kdy vybíráme způsob interpretace a přistupujeme k akčnímu plánování.

Postup plánování

Zadavatelem zpracování dokumentu byl Spolek Političtí vězni.cz, který je hlavním iniciátorem projektu a vlastníkem objektu Řetízárny v prostoru bývalého pracovního tábora Rovnost v Jáchymově. Práce na tvorbě interpretačního plánu začaly v březnu 2024 a byly dokončeny v prosinci 2024. Interpretační plánování probíhalo ve třech na sebe navazujících fázích:

Analytická fáze plánování

(Březen 2024–srpen 2024)

V rámci přípravy této části dokumentu byly zjišťovány informace o území, návštěvnících, dalších klíčových hráčích v území a stávající interpretaci.

Zjišťování informací se skládalo ze dvou hlavních částí:

1. Analýza dostupných podkladů – strategické dokumenty a plány, práce s publikacemi, tiskovinami, weby, medií, analýza stávající interpretace území a práce s mapovými podklady.
2. Vlastní průzkum – jednalo se o průzkum terénu, konzultace, dotazníková šetření, setkávání se zadavatelem.

Na základě studia a výsledků průzkumu byly zpracovány základní informace o interpretovaném území. Zahrnovaly stručnou charakteristiku území, fyzické možnosti a prvky v krajině, předmět ochrany území a zdroje interpretace, historický vývoj území, popis zájmů a zájmových skupin v území a stávající péče o území.

Na základě výsledků průzkumu návštěvníků a cílových skupin v území byly zpracovány základní informace o návštěvnících, jejich potřebách a očekáváních. V analytické části IP byly dále shrnuty výsledky průzkumu stávající interpretace v území a popsán vnější obraz území vytvořený medií. Po projednání návrhu se zadavatelem byly zapracovány připomínky.

Plánovací část

(Září 2024 – Listopad 2024)

Na základě zjištění analytické části byly 1) definovány cílové skupiny návštěvníků (i potenciální), 2) stanoveny cíle interpretace a 3) byla formulována klíčová sdělení. Tím byla vytvořena základní kostra interpretace území. Cílem této části plánu bylo nalézt nejvhodnější prostředky interpretace s ohledem na definované cílové skupiny, cíle interpretace a sdělení.

Aplikační část

(Listopad 2024- Prosinec 2024)

V této části byly vybrané prvky interpretace rozpracovány do konkrétnější podoby. Rámcově byly vyčísleny náklady na prostředky interpretace a stanoveny způsoby hodnocení úspěšnosti, které umožní sledování nákladové efektivity interpretace. Návrhy byly průběžně konzultovány se zadavatelem.

INTERPRETAČNÍ PLÁN PŘÍBĚHY ŘETÍZKÁRNY – ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU

V čem nám pomůže analytická část interpretačního plánu

- Vytyčíme si rozsah interpretovaného území a shrneme si jeho základní charakteristiky a historii.
- Zmapujeme si potenciál interpretovaného území, jaké jsou příležitosti i bariéry pro práci s návštěvníky.
- Zjistíme, jaké hlavní fenomény, které se v místě a okolí vyskytují je vhodné prezentovat návštěvníkům.
- Zjistíme, jaké další aktivity již v místě a okolí probíhají, kdo jsou jejich realizátoři.
- Zjistíme, jaký je vnější pohled na Řetízárnu a území, jak jsou prezentovány médii a dalšími dostupnými zdroji.
- Zjistíme, kdo jsou návštěvníci místa a okolí a jaké jsou jejich motivace k návštěvě, očekávání, potřeby a jaké je jejich charakteristické chování v místě.

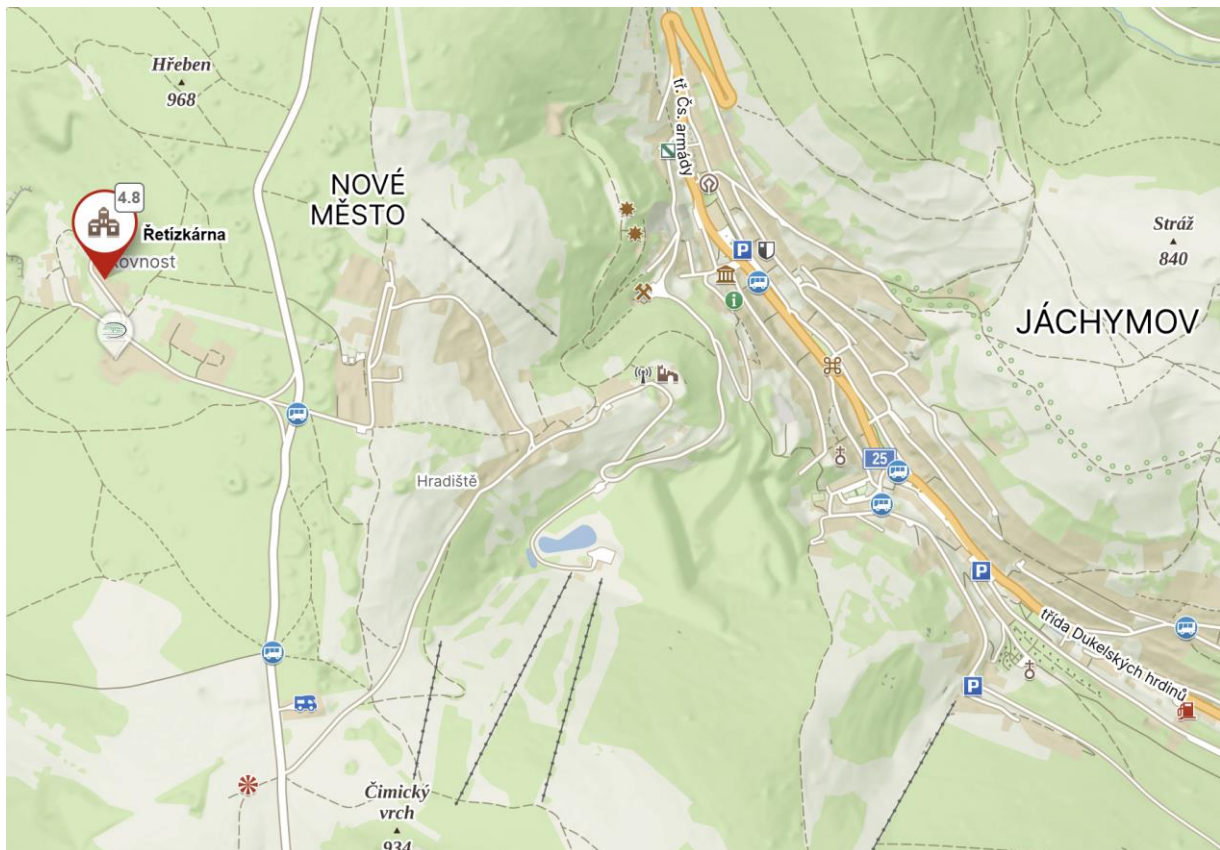
Foto: Řetízárna (zdroj: archiv Řetízárny)

Základní informace o interpretovaném území

Stručná charakteristika místa

Řetízkárna se nachází na adrese Rovnost I. 89, Nové Město, Jáchymov a je poslední, v původním stavu dochovanou stavbou stojící na místě bývalého tábora Rovnost. Tábor patřil mezi největší z 18 československých trestaneckých táborů zřízených komunistickým režimem k těžbě uranu pro sovětský jaderný program a k jednomu s nejtvrdějším režimem. Za dvanáct let existence tábora jim prošly tisíce vězňů, a to jak lidé odsouzení za kriminální delikty, tak osobnosti uvězněné z politických důvodů a členové protikomunistického odboje. V roce 1961 byl tábor zrušen a postupně likvidován. Nezbylo takřka nic, co by připomínalo tuto temnou minulost místa. Zbořen byl i důlní areál u šachty Rovnost. Na místě vyrostla chatová osada, která tu stojí dodnes. Posledním němým svědkem uranové horečky padesátých let 20. století se tak stala právě Řetízkárna. Postavili ji kolem roku 1956 sami vězni a sloužila jim jako převlékárna do pracovního oděvu, které bylo u stropu zavěšeno na kladkách, aby lépe proschlo.

Jáchymov, kde se nachází objekt Řetízkárný, je součástí Hornického regionu Erzgebirge/Krušnohoří, zapsaného roku 2019 na seznam UNESCO. Díky více než 800 letům těžby a zpracování rud zde vznikla jedinečná hornická krajina s unikátními památkami, která svědčí o globálním vlivu krušnohorského hornictví a inovací v báňských a hutních technologiích.

Poloha objektu Řetízkárný (Mapy.cz)

Historický vývoj území

„Tábor spojovaly s okolním světem dvě brány, obě jištěné strážnicí. Projít hlavní branou do tábora bylo možné jedině kolem velitelského baráku. Hlavní branou přicházely nebo projížděly návštěvy, přivážely se zásoby i noví vězni. Tudy byl zajišťován styk s okolním světem. Druhá brána spojovala lág r s pracovištěm, šachtou Rovnost. Byl to tunel vytvořený z ostnatého drátu, kterým procházeli vězni seřazení v pětistupech na šichtu a zpět. Tunelu se v muklovském žargonu říkalo Ulička ztracených nadějí nebo Ulička komunismu.“

(Kaplan Karel a Pacl Vladimír, 1993, s. 111–11)

Důl a tábor Rovnost a Řetízkárna

Důl Rudolfova jáma, založený roku 1792, byl přejmenován na důl Werner a po roce 1945 na Rovnost. S hloubkou 707,7 metru je nejhlubším dolem jáchymovského revíru, propojeným s dolem Svornost. Byl zdrojem první terapeuticky využívané radioaktivní vody, známé jako Štěpovy prameny.

Během druhé světové války zde pracovali francouzští a sovětsí váleční zajatci. Po válce se Jáchymov stal klíčovým zdrojem uranové rudy pro sovětský jaderný program. Rostoucí těžba si vyžádala nasazení tisíců německých válečných zajatců, kteří byli umístěni v táborech včetně Rovnosti.

Nápravně pracovní tábor Rovnost I (označení „P“) převzal německé zajatce v roce 1949. Tábor Rovnost II, který nahradil starý tábor Rovnost I, byl větší a nacházel se na haldě s významným obsahem uranu. Společně s táborem Nikolaj patřil k táborům s nejtvrdějším režimem a byli zde po převzetí moci komunisty umístováni političtí vězni spolu s vězni kriminálními a trestanci odsouzenými za kolaboraci. V roce 1951 zde bylo přes 1 300 vězňů.

V druhé polovině 50. let začala intenzita těžby uranu klesat a jednotlivé tábory byly postupně rušeny. Tábor Rovnost byl zrušen 1. června 1961, poslední vězeňská směna fárala na šachtě 28. dubna 1961. Poté začala likvidace tábora a důlních budov, která skončila 15. června 1961.

Po ukončení těžby byly některé objekty důlního areálu přeměněny na rekreační chaty, včetně budovy záchranné důlní stanice, která sloužila jako ozdravovna a později po roce 1989 jako hotel. V roce 2022 vykoupil Spolek Političtí vězni.cz objekt poslední původní dochované stavby na tomto území, bývalé řetízkové šatny – Řetízkárny, a usiluje o její zachování jako místa paměti a proměnu na komunitně vzdělávací centrum. Od roku 2001 vede přes Rovnost naučná stezka Jáchymovské peklo, kterou vytvořil Hornický spolek Barbora ve spolupráci s Konfederací politických vězňů ČR a dalšími partnery. Stezka byla v roce 2015 obnovena Spolkem Političtí vězni.cz, který na ní také pořádá pravidelné komentované procházky.

Foto: Hornická krajina Jáchymov – důl Svornost (zdroj: archiv Řetízkárny)

Předmět ochrany

Objekt bývalé řetízkové šatny stojící v místě bývalého tábora Rovnost je jedinou dochovanou stavbou v původním stavu. Má nejen význam coby památka a upomínka na temnou minulost naší historie, kterou bychom neměli nechat vymazat z paměti, ale také potenciál, stát se místem vyprávění, smíření, vzdělávání, místem setkávání a společných aktivit místních obyvatel i přespolních návštěvníků. Řetízkárna by se do budoucna měla stát živým místem paměti, ve kterém se propojí minulost, současnost a budoucnost.

Příběhy politických vězňů, kteří prošli uranovým lágrem na Rovnosti, jsou do značné míry zachyceny prostřednictvím audionahrávek, dochovaných písemností, publikací, artefaktů, video výpovědí apod. a jsou dochovaným svědectvím tragické minulosti místa. Někteří z posledních přeživších politických vězňů jsou stále aktivní a ochotni své příběhy spojené s tímto místem sdílet s ostatními lidmi i prostřednictvím osobních setkání. Také potomci politických vězňů, rodinní příslušníci a blízcí přátelé mají stále co říct a ochotu se o své příběhy podělit (Dcery.cz.). Je to jedinečná příležitost zachytit historii a předat důležitá poselství dalším generacím.

Foto: Řetízkárna jako živé místo paměti (zdroj: archiv Řetízkárny)

Zdroje interpretace

Pro efektivní interpretaci Řetízárny je klíčové identifikovat fenomény, které jsou pro toto místo specifické a mohou návštěvníkům zprostředkovat jeho historický, kulturní a emoční význam.

Historické události

- Řetízárna se nachází na místě největšího jáchymovského pracovního tábora u nejhlubší uranové šachty.
- Objekt byl vystavěn samotnými politickými vězni a sloužil jako převlékárna a sušárna pracovních oděvů.
- Jedná se o jedinou dochovanou stavbu z bývalého tábora Rovnost.
- Místo je svědkem totalitních represí a nucené práce.

Osobní příběhy vězňů

- Autentické výpovědi, deníky, vzpomínky a rozhovory s pamětníky a jejich rodinami.
- Příběhy konkrétních osob, které prošly táborem Rovnost, přibližují individuální lidské osudy spojené s tímto místem.

Materiální památky

- Dochovaná budova Řetízárny a nejbližšího okolí a původní prvky převlékárny.
- Artefakty, jako jsou osobní předměty vězňů apod.
- Stavební plány, oficiální záznamy a další dokumenty z období provozu tábora.
- Vývoj stavu Řetízárny a proměny nakládání s touto památkou v průběhu času.

Transformace místa s tragickou minulostí

- Řetízárna je příkladem nového přístupu ke vzpomínání, kdy se místo s tragickou minulostí aktivně oživuje prostřednictvím kulturních a vzdělávacích aktivit.
- Poskytuje prostor pro dialog, kreativitu a reflexi historie se silným zaměřením na budoucnost.
- Nabízí nové způsoby porozumění historii a zapojení se do utváření kolektivní paměti.

Foto: Palečkův hrad a Řetízárna (zdroj: Montanregion.cz)

Zájmy a zájmové skupiny v území

Spolek Politických vězňů

Spolek Politických vězňů je nevládní a neziskový projekt, jehož účelem je eticky zachytit a uchovat paměť a životní zkušenosti bývalých politických vězňů a vězeňkyň – očitých svědků a aktérů historických událostí. Cílem projektu je dokumentovat a široké veřejnosti dostupnou formou popularizovat životní příběhy bývalých politických vězňů, pracovníků PTP či jejich blízkých. Dalším cílem projektu je vytvoření archivu rozhovorů, který bude k dispozici badatelům a zájemcům (nejen) o téma politicky motivovaného věznění v komunistickém Československu a zahraničí. Roku 2015 jsme obnovili Naučnou stezku Jáchymovské peklo v Jáchymově. Na podzim roku 2022 se Spolku Politických vězňů podařilo vykoupit objekt Řetízárny. V plánu je ho opravit a přeměnit v komunitní centrum sloužící ke vzdělávání o Krušných horách, jejich obyvatelích a traumatech 20. století.

<https://politictivezni.cz/cz/retizkarna.html>

Novinářský inkubátor

Je nezisková organizace, která dokazuje, že mediální prostředí je místem pro všechny. Poskytujeme podporu a prostor začínajícím novinářům, vzděláváme v oblasti mediální obezřetnosti a poskytujeme mediální záštitu smysluplným projektům. Jedním z nich je právě záchrana Řetízárny.

<https://novinarskyinkubator.cz/>

Město Jáchymov

Dle Strategického plánu města na léta 2020 – 2024 si město Jáchymov dalo za cíl obnovu a ochranu kulturních památek a podporu rozvoje území prohlášeného za světové dědictví UNESCO a dále podporovat ekonomický rozvoj města a cestovní ruch i podporu občanských aktivit a iniciativ. Strategický plán je přístupný online [zde](https://www.mestojachymov.cz/). <https://www.mestojachymov.cz/>

Montanregion Krušné Hory – Erzgebirge, o.p.s

Obecně prospěšná společnost Montanregion Krušné hory – Erzgebirge, o.p.s., byla zapsána do Obchodního rejstříku 13. února 2010. Posláním a hlavním cílem společnosti je sdružovat a technicky a organizačně podporovat historické hornické obce a jejich sdružení z Krušných hor, které mají zájem o společný postup při revitalizaci území, obnově historických památek a tradic a rozvoji cestovního ruchu. <https://www.montanregion-erzgebirge.de/elemente.html>

Destinační agentura Krušnohoří, z. s.

V roce 2022 byla společnou iniciativou Ústeckého kraje a Karlovarského kraje založena destinační agentura Krušnohoří, jejíž územní působnost pokrývá celé území pohoří Krušných hor. Destinační agentura Krušnohoří, z. s. zahájila svou činnost 1. února roku 2023. Jeden z cílů je spojovat místní obyvatele, podnikatele, turisty, zkrátka všechny, kteří mají Krušné hory rádi a záleží jim na jejich budoucnosti. <https://www.krusnehory.cz/cs/>

Místní akční skupina Krušné hory (MAS)

MAS KH je obecně prospěšnou společností, jež je místním partnerstvím občanů, neziskových organizací, soukromé podnikatelské sféry a veřejné správy. Jejím cílem je rozvoj území Krušné hory – západ, především pak jeho venkovských oblastí. Prostřednictvím metody Leader, tedy zdola nahoru, získává a směřuje prostředky z Evropské unie a národních zdrojů především do venkova.

<https://www.mas-krusnehory.cz/>

Další subjekty se zájmem o rozvoj, kulturu a zachování dědictví

Dcery.cz, Ústav pro studium totalitních režimů, Junák – český skaut, Karlovarský kraj, Mincovna – pobočka Karlovarského muzea, Lázně Jáchymov, Muzeum Sokolov – Štola č. 1, Konfederace politických vězňů ČR, Kavárna 1516, ZŠ Jáchymov, ZŠ Ostrov, Agentura Živý kraj.

Důležitá témata, zdroje konfliktů a problémy (i potenciální)

Shody a spolupráce

- Pozvolná proměna postoje města Jáchymov k objektu Řetízárny. Na městě si začínají uvědomovat důležitost partnerství a probíhají první jednání o partnerství. Plánuje se spolupráce na údržbě cesty, mobiliáři místa. Město nabízí pomoc s jednáním s katastrem nemovitostí, bere v úvahu přejmenování ulice po panu Madrholcovi i starost o Palečkův hrádek. Plánuje se archeologický průzkum v místě. Pan starosta není proti instalaci sochy od pana Rhona, která se plánuje umístit ve venkovní části prostoru Řetízárny.
- V současné době panuje shoda s objektem Řetízárny i jeho budoucí podobou a účelem s novým majitelem sousední chalupy. Řadí se mezi přátele a podporovatele Řetízárny.
- Shoda panuje i s památkáři. Vznikla neformální skupina včele s paní Riegerovou (NPÚ Loket). Konzultant pan Pavlík restauruje Palečkův hrádek na zakázku města. Paní Bláhová je klíčovou figurou na městském úřadě v Jáchymově. Skupina připravuje vizi rozvoje celého místa paměti areálu Rovnost.
- Shoda s Božím Darem, které odklání Stezku Českem, která bude směřovat k objektu Řetízárny, kde za objektem Řetízárny vyroste Útulna.
- Shoda panuje s různými subjekty na kulturních počinech v Řetízárně. Dejvické divadlo připravuje divadelní hru Játra od pana Stránského. S městem Boží Dar se připravuje překlad a premiérové uvedení soudobé řecké hry Nikos Kazantzakis (novinář, politik, filosof, ikona moderní literatury, nominován na Nobelovu cenu a 2 roky žil na Božím Daru) – propojení lokace, žil v regionu. S nadačním fondem Arnošta Lustiga se připravuje hra Bílé břízy na podzim. Dojednává se další spolupráce s Divadlem utlačovaných.
- Spolupráce s Destinační agenturou KH a Montanregionem Krušné Hory - Erzgebirge, o.p.s.

Neshody a problémy

- Karlovarský stavební úřad seznal pochybení stavebního úřadu Jáchymova, který musí vypořádat územní povolení k rekonstrukci stavby.
- Sousedi (rodina Voráčova) nesouhlasí se záměrem Řetízárny a napadli ho u stavebního úřadu Jáchymov. Komise shledala jejich důvody nerelevantní, ale očekává se, že neshoda bude v různé míře pokračovat. Obavy pramení z novostavby plánované architektky jako zázemí hlavního traktu (toalety pro veřejnost, kancelář Spolku političtí vezni.cz) a moderní pojetí rekonstrukce (materiály apod.). Obávají se do budoucna zvýšené návštěvnosti místa a pozornosti.

Stávající péče o místo

Za iniciativou „záchrana Řetízkárny“ stojí Spolek Političtí vězni.cz, který objekt Řetízkárny v chátrajícím stavu na podzim roku 2022 vykoupil. Nyní intenzivně pracuje na přeměně a rekonstrukci tohoto místa na živé místo paměti - komunitní a vzdělávací centrum o Krušných horách, jejich obyvatelích a traumatech 20. století. V současné době je hotová architektonická studie budoucí podoby centra Řetízkárny, projektová dokumentace a shání se peníze na rekonstrukci objektu. Iniciátorům „záchrany Řetízkárny“ se daří formovat komunitu, která se snaží o oživení místa. V řetízkové šatně proběhlo několik úklidových brigád, konají se zde populárně-naučné akce a setkání s podporovateli. Tým „záchrany Řetízkárny“ se z velké části skládá z dobrovolníků z Krušných hor, ale i dalších koutů České republiky.

Foto: Řetízkárna (zdroj: archiv Řetízkárny)

Stávající interpretace a prvky v území

Průzkum stávající interpretace v území nám pomáhá zjistit, co, kde a jak se již návštěvník v současnosti v místě o tématu dozví a na co můžeme při plánování dalších aktivit navazovat, odkazovat nebo vůči čemu se můžeme vymezit. Analýza stávajících prvků interpretace v území byla provedena v červnu a červenci 2024 formou terénního průzkumu a návštěvou všech zmíněných aktivit. Stávající interpretace zahrnovala aktivity situované v Jáchymově a nejbližším okolí.

Shrnutí stávající interpretace v území

V současné době je v území téma politických vězňů interpretováno zejména formou expozic, kterých je v místě 5, naučnou stezkou Jáchymovské peklo a prostřednictvím komentovaných procházek a prohlídek (Jáchymovské peklo, Štola č. 1, Rudá věž smrti). V místě se nachází také množství pamětních desek a tabulí, které slouží hlavně jako připomínka a místo pietních akcí (výčet a podoba viz příloha)

- V rámci aktivit se dozvídáme hlavně o rozložení pracovních táborů, fungování táborů, režimu v táborech, trestech a porušování lidských práv a osudech a příbězích politických vězňů.
- V současné interpretaci chybí dostatečná prezentace osudů rodin politických vězňů, jejich žen a dětí a dopadů, které uvěznění mělo na rodinu jako celek.
- Chybí dostatečný důraz a propojení se současným děním ve světě i u nás, který by byl více než potřebný.
- Stávající interpretace je cílena především na dospělé návštěvníky, výjimkou je komentovaná procházka NS Jáchymovské peklo, kde jsou průvodci schopni výklad upravit a poskytují tak procházky i pro školní skupiny.
- Současné interpretaci povětšinou chybí interaktivita, poznávání prostřednictvím zážitku, možnost zapojení smyslů.

Konkrétní výčet, popis a hodnocení jednotlivých prostředků interpretace jsou součástí přílohy.

Foto: ukázky stávající interpretace (autor: Zuzana Jakobová (foto 1, 2, 3, 4), symbolický hrob politických vězňů - zdroj: <http://www.pametnimista.usd.cas.cz/jachymov-hrob-politických-veznu/>)

Vnější obraz o území

Jak je místo prezentováno směrem k veřejnosti významně ovlivňuje očekávání návštěvníků, kteří do území přijíždějí. V rámci tohoto interpretačního plánu byla provedena vzhledem k časovému a personálním možnostem pouze indikační obsahová analýza. Články byly vyhledávány na webových zpravodajích v příloze vyjmenovaných médií pomocí zadání klíčových slov *Jáchymov – Důl Rovnost, Řetízárna, Političtí vězni, Uranové lágr, Rovnost*. Vyhledávány byly články publikované v časovém rozmezí let 2020 – 2024.

Mediální obraz dolu a tábora Rovnost

Před rokem 2022 byl uranový lágr Rovnost v médiích zmiňován především v kontextu historických událostí a utrpení politických vězňů v 50. letech. Tento tábor, jeden z největších a nejdéle fungujících v systému jáchymovských uranových dolů, byl tématem vzpomínek a dokumentárních pořadů, které se zaměřovaly na brutální pracovní podmínky a životní podmínky vězňů. Články na toto téma často popisovaly nevyjasněná úmrtí, pokusy o útěk a celkově nelidské zacházení, kterému byli vězni vystaveni. Po roce 2022 se mediální zájem o tábor Rovnost znovu významně oživil díky aktivitám spojených se záchranou a obnovou Řetízárny. Mediální pokrytí po roce 2022 získalo nový rozměr, kdy kromě historického kontextu začala být zdůrazňována i snaha o uchování paměti a vzdělávání budoucích generací prostřednictvím konkrétních akcí a projektů v místě bývalého tábora.

Spolek Političtí vězni.cz se zasadil o výraznou mediální komunikaci a prezentaci Řetízárny. Informace o ní a její chystané proměně a aktivitách v ní provozované jsou pravidelně zmiňovány jak v regionálních médiích, tak i v celostátních médiích. Daří se jim oslovovat i významné redakce, s jejichž spoluprací natáčejí či zaznamenávají příběhy Řetízárny. (Například redaktorka Lucie Korcová zaznamenala příběh hřebíků z jáchymovské Řetízárny pro web irozhlas.cz.) Pravidelné informace o Řetízárně jsou v Karlovarském deníku, Krušnohorských listech, Českém rozhlasu Karlovy Vary. Řetízárna se zejména v posledních dvou letech dostala i do dalších médií, jako je iRozhlas, Můj rozhlas, Koktejl, Novinky.cz, Medium.cz, Headliner, Karlovarská drbna. Právě v poslední zmíněné dokonce získal Novinářský inkubátor, který je hlavním mediálním partnerem Řetízárny, mediální prostor na sdílení příběhů Řetízárny.

V těchto výše zmíněných médiích je v souvislosti s Řetízárnou komunikováno hlavně:

- odkoupení objektu a vize proměny místa na komunitní a vzdělávací centrum,
- historie, současnost a budoucnost objektu a místa,
- sdílení příběhů pamětníků a potomků pamětníků,
- informace o probíhajících aktivitách (setkávání, festival, NS Jáchymovské peklo)
- žádost o pomoc při záchraně objektu a důležitost zachování místa.

Téma politických vězňů se objevuje také například v hudebním klipu Hmlisto a Petr Linhart: Jáchymov (official video): <https://www.youtube.com/watch?v=u7KvoFynAJ4&t=215s> nebo v Magnesii Literou oceněné knize Lenky Elbe Uranova. Publikována byla řada vzpomínek samotných politických vězňů. Téma se objevuje také ve volebním klipu Jana Horníka nebo v posledním dílu trilogie Štěpána Javůrka Sudetský dům III.

Mezi významná díla patří dále publikace:

Myroniuk, Jiří, 2023. *Lágr Rovnost*. Praha: Academia. ISBN 978-80-200-3389-5

Bauer, Zdeněk, 2019. *Jáchymovské tábory – peklo, ve kterém mrzlo*. Nakladatelství Zdeněk Bauer. ISBN 978-80-905864-8-2

Šedivý, Zdeněk F., 2003. *Uranový gulag*. MOBA. ISBN 80-243-1822-9

Bouška T., Pinerová K., Louč M., 2009. *Českoslovenští političtí vězni*. Praha. Dostupné z : https://www.politictivezni.cz/documents/dokumenty/ceskoslovensti-politicti-vezni-%E2%80%93-zivotni-pibehy-2009_20101203114117_5.pdf

Strnadová Anna, 2021. *...stačilo jen říct Jáchymov*. Argo. ISBN 978-80-257-3539-8

a mnohé další včetně psaných pamětí politických vězňů často uchovávané v podobě zápisů a písemných vzpomínek.

Výčet nejdůležitějších mediálních výstupů je součástí přílohy tohoto dokumentu.

Analýza návštěvníků

Data o počtu lidí, kteří se v území pohybují, byla zjišťována z oficiálních statistik (Czech Tourism, Obyvatelé Česka, Tourdata) a dále ze statistik Montanregionu Krušné Hory, o.p.s. a Muzea Sokolov, kde evidují počty návštěvníků Jáchymova a okolí z jednotlivých monitorovaných turistických cílů. Jedná se především o návštěvnost infocenter, prohlídkových důlních děl, muzeí a expozic a návštěvnost NS Jáchymovské peklo.

Informace o návštěvnících objektu Řetízárny byly zjišťovány pomocí dotazníkového šetření, které jsme prováděli v rámci interpretačního plánování. Jeho cílem bylo zjistit základní údaje o návštěvnících lokality, co od místa očekávají, co by si na místě přáli zažít a co nezbytně potřebují k návštěvě místa.

Počet stálých obyvatel Jáchymova a nejbližšího okolí

V roce 2013 žilo v Jáchymově 2396 stálých obyvatel. V nejbližších okolních městech pak v Ostrově 15 894 obyvatel, v Božím Daru 350 obyvatel, v Abertamech 896 obyvatel a v Horní Blatné 370 obyvatel. V Karlových Varech, které jsou v dojezdové vzdálenosti pro jednodenní výlety, žilo v roce 2023 49043 stálých obyvatel. Statistické údaje jednotlivých obcí v okolí jsou součástí přílohy.

Návštěvníci Jáchymova a nejbližšího okolí

Po vyhlášení Hornické krajiny za světové dědictví UNESCO v roce 2019 se očekávala zvýšená návštěvnost regionu. K vzestupu návštěvnosti sice v prvním roce došlo, ale následné období spojené s opatřeními proti epidemii covidu s návštěvností zahýbalo. Některé turistické cíle byly uzavřeny, jiné naopak byly nabízeny krajským organizacím zdarma, což způsobilo neobvyklý vzestup návštěvníků v daných cílech. Proto statistiky za rok 2020 – 2021 vykazují nezvyklé hodnoty u různých turistických cílů. Po ústupu proticovidových opatření je pak u velké části turistických cílů patrný velmi pomalý návrat k normálu. Příčinou může být vycestování českých turistů do zahraničí po dlouhé odmlce spojené s opatřeními proti kovidu. U turistů z německé strany je zaznamenán pokles, který se ještě stále nestabilizoval na předcovidové období. Evidence počtu návštěvníků Jáchymova a okolí z jednotlivých turistických cílů, kde probíhá monitoring, je součástí přílohy.

Od ledna 2023 do prosince 2023 bylo na NS Jáchymovské peklo zaznamenáno 13 824 načtení QR kódů návštěvníky (zdroj www.taggmanager.cz a Muzeum Sokolov). Tabulka s přesnými počty načtení jednotlivých zastavení a měsících roku je součástí přílohy.

Návštěvníci Řetízárny

Údaje o současných návštěvnících objektu Řetízárny byly zjišťovány prostřednictvím dotazníkového šetření v době červen – srpen 2024. Dotazník byl elektronický, vytvořen ve formuláři Microsoft forms a šířen prostřednictvím odkazu a QR kódu skrze kanály Řetízárny (facebook, newsletter, web) a skrze facebookovou skupinu Jáchymov – brána Krušných hor. Zároveň je QR kód s krátkým textem umístěn

také na budově Řetízárny u vstupu, kde si jej mohou kolemjdoucí kdykoliv načíst a vyplnit, a tak mohou být data průběžně aktualizována. Cílem šetření bylo zjistit základní údaje o návštěvnicích lokality (věk, odkud jsou, jak do místa dorazili, důvod návštěvy, četnost návštěv, jak se o objektu dozvěděli) a také co od místa očekávají, co by si na místě přáli zažít a co nezbytně potřebují k jeho návštěvě.

Dotazníkového šetření se ve sledovaném období účastnilo 59 respondentů. Plné znění dotazníku je součástí příloh Interpretčního plánu.

Shrnutí dotazníkového šetření

V rámci dotazníkového šetření jsme se respondentů ptali, co by je rozhodně přimělo k návštěvě komunitního a vzdělávacího centra Řetízárny. Podrobné odpovědi všech návštěvníků, kteří na dotazník odpověděli, jsou součástí přílohy. Zde uvádíme souhrn.

Návštěvníci by chtěli v objektu centra Řetízárny:

- dozvídat se o historii místa, slyšet konkrétní příběhy a dozvídat se o osudech lidí zde vězněných,
- zažívat místo skrze kulturní akce jako koncerty, divadla, filmové projekce, výstavy či čtení z knih s tematikou vážící se k místu,
- vzdělávat se o místě prostřednictvím besed, přednášek, workshopů, kurzů a tvořivých dílen,
- setkávat se s dalšími lidmi – pamětníky, rodinnými příslušníky pamětníků, komunitní setkávání, setkávání s přáteli a podobně laděnými lidmi,
- zavzpomínat, uctít památku,
- odpočinout si a zrelaxovat se po náročné túře.

Potřeby návštěvníků v místě

Grafy vyhodnocení odpovědí jsou součástí přílohy.

Lidé, kteří dotazník vyplnili, by v místě uvítali posezení, toalety a parkoviště. Následně pak značení k místu, občerstvení a stojany na kola. Naopak nejméně vyžadují možnost nakoupit si suvenýry a dostupnost veřejnou dopravou. Lidé, kteří zvolili variantu Jiné, pak již dále neuvedli, o co by se mělo jednat.

Původ návštěvníků

Nejvíce dotázaných uvedlo, že přijeli z jiného kraje, než je uvedeno. 12 respondentů uvedlo Prahu, 12 Středočeský kraj, 3 Jihomoravský kraj, 2 Královehradecký kraj, 2 Plzeňský kraj a 1 Zlínský kraj.

Z uvedených krajů pak nejvíce dotázaných uvedlo Karlovarský kraj, následoval Jáchymov, Ústecký kraj, blízké okolí Jáchymova a nikdo neuvedl německou stranu regionu.

Doprovod

Nejvíce respondentů dorazilo do místa v doprovodu jiné osoby nebo sám/sama. Následovala návštěva s organizovanou skupinou a s dítětem. Dále v 8 případech, kdy respondenti zvolili možnost, že do místa dorazili v doprovodu jiné dospělé osoby, uvedli zároveň také, že přišli do místa s dítětem.

V případě, že respondenti uvedli možnost Jiné, pak uváděli, že přišli s rodinou nebo se školou v přírodě.

Důvod návštěvy

Hlavním důvodem návštěvy místa pro dotazované návštěvníky je zájem o téma politických vězňů. Následuje turistika a návštěva pamětihodností.

Respondenti nejčastěji udávali tyto kombinace:

Turistika + zájem o téma politických vězňů 7x

Návštěva pamětihodností + zájem o téma politických vězňů 6x

Turistika + zájem o téma politických vězňů + návštěva pamětihodností – 4x

Turistika + sport + zájem o téma politických vězňů + pamětihodností – 2x

Turistika + sport – 2x

Turistika + sport + zájem o téma politických vězňů – 1x

V případě, že respondenti uvedli možnost Jiné, pak se vyskytovaly odpovědi – jsem tu doma, miluji to tu, kultura, setkání s přáteli, promítání filmu, zájezd se školou, pracovní povinnost (zeměměřič) a donucení učitelkou.

Četnost návštěv

Téměř 60 % dotázaných uvedlo, že na místo chodí opakovaně a dále specifikovali: víkendově (1), několikrát za měsíc (1), několikrát do roka (7), 1-2 x ročně (1), 2x ročně (4), 2-3 krát ročně (2), 6x ročně (2), 2x za život (2), 4x za život (1), 1x za několik let (2), dle času (1) a velmi sporadicky (1).

Zdroje informací o místě

Dotazovaní lidé se objektu Řetízárny nejčastěji dozvěděli od jiné osoby a dále z Facebooku nebo přímo na místě.

Respondenti, kteří uvedli odpověď Jiné, uváděli, že se o objektu dozvěděli z knih, z hodin dějepisu, na webu Spolku Politických vězňů nebo z internetu při vyhledávání míst spojených s těžbou uranu.

Vzkazy návštěvníků

Na poslední otázku, zda chtějí respondenti něco vzkázat, vyjadřovala většina dotázaných souhlas s proměnou objektu na komunitní a vzdělávací centrum a podporu realizátorům této proměny a záchraně objektu.

Shrnutí dotazníkového šetření pro školy

V rámci průzkumu bylo provedeno také dotazníkové šetření na školách. Dotazník byl v průběhu června rozeslán na 32 učitelů v prvním kole a 34 učitelů v druhém kole rozesílky. Ze všech oslovených učitelů dotazník vyplnilo a zaslalo zpět do konce srpna 2024 celkem 12 učitelů (18% návratnost).

V rámci průzkumu byl zjišťován typ školy, v jakém městě se škola nachází, jakou nabídku vzdělávacích aktivit by učitelé v Řetízárně uvítali, co by podle nich měli žáci v místě zažít a uvědomit si, co je pro ně k návštěvě místa zásadní, velikost skupiny, kdy by místo nejspíše navštívili (část roku), druh školní akce, předchozí zkušenost s místem. Poslední otázka byla dobrovolná a ptali jsme se učitelů, zda je tématu novodobých dějin věnován dle nich ve výuce dostatek prostoru a zda je dostatečná nabídka vzdělávacích materiálů k tématu.

Podrobné znění dotazníku i všech odpovědí (včetně grafů) je součástí příloh interpretačního plánu.

Typ školy

3 dotazníky poslaly školy z Karlových Varů, 2 z Chomutova, 1 ze Sokolova, Kladna, Kadaně, Pobořan, Ostrova, Plzně a Kovářská.

Nabídka pro školy

Učitelé, kteří odpověděli na dotazník, by si nejčastěji přáli mít ve vzdělávacím centru nabídku půldenního (cca 4 VH) vzdělávacího programu na téma politických vězňů, uranových lágrů a jejich odkazu pro současnost a budoucnost. Program by měl zahrnovat venkovní i vnitřní aktivity. Stejného počtu odpovědí dosáhla také nabídka pracovních listů a metodik pro vlastní užití v prostorách Řetízárny a okolí bez nutnosti lektora. Následují kompletní programy v rozsahu 6 vyučovacích hodin a možnost vlastního bádání žáků a využití vybavení a prostor Řetízárny pro vlastní akci spojenou s tématem. 4 respondenti zvolili pouze jednu z nabízených aktivit (2 x výukový program na 4 VH, 2x výukový program na 6 VH, 2respondenti zvolili všechny nabízené aktivity). Nejčastější kombinací pak byla kombinace kompletního výukového programu v rozsahu 4 nebo 6 VH a možnost samostatné práce (bádání nebo práce s pracovními listy bez nutnosti lektora). Podrobné znění odpovědí je součástí přílohy.

Co by měli žáci zažít, dozvědět se a pochopit?

Podle učitelů, kteří odpověděli na dotazník, by zde žáci měli:

- pochopit zrudnost totalitního režimu, jak zlý byl komunistický režim,
- pochopit komplexní historické události 50. let dvacátého století,
- zažít atmosféru v lágru i mimo něj (nejen vězni, ale i příbuzní),
- dozvědět se a pochopit klíčové události, systém fungování pracovních táborů,
- seznámit se s konkrétními příběhy a vzpomínkami,
- dozvídat se o tématu prostřednictvím vlastního bádání - zprostředkovat badatelskou výuku,
- dozvídat se o tématu prostřednictvím vlastního prožitku,
- zažít procházku po bývalých lágrech s lektorem a následně pobyt v Řetízárně,
- uvědomit si absurditu některých nesmyslných obvinění politických vězňů a množství zničených životů.

Vybavenost místa

Učitelé, kteří odpověděli na dotazník, měli možnost vybrat vícero odpovědí. Nejčastěji uvádí, že k návštěvě na místě potřebují vybavenost toaletami (10) a chtěli by jasně vyznačené trasy a navigaci k místu a v okolí (8). Uvítali by možnost zakoupení drobného občerstvení (5). Třetina dotázaných by uvítala parkoviště pro školní autobus a 3 učitelé pak dostupnost veřejnou dopravou. Naopak nepotřebují v místě mít možnost zakoupení suvenýrů. Odpověď v kategorii jiné obsahovala odpověď, že by potřebovali v místě mít zážitkovou aktivitu při vzdělávání.

Velikost skupin

Nejčastěji by učitelé plánovali návštěvu místa se skupinou dětí kolem 30 žáků (1 třída) nebo následně pro více tříd dohromady.

Sezónnost

Nejvíce učitelé plánují návštěvu místa v měsících květen až červen, v daleko menší míře pak v průběhu března a dubna, případně na začátku školního roku. Naopak vůbec neuvažují o termínu mezi listopadem až únorem. Všichni učitelé shodně uvedli, že návštěva by měla formát exkurze.

Předchozí zkušenost s místem

Třetina učitelů uvedla, že v místě ještě nebyla, třetina, že pouze jednou a třetina navštěvuje lokalitu opakovaně. Ti, kteří lokalitu navštívili, uváděli jako důvod návštěvy komentovanou procházku NS Jáchymovské peklo včetně návštěvy Štoly č. 1 (4), seznámení s uranovými lágry a dále výlet a exkurze.

Odpovědi na poslední dobrovolnou otázku *Je podle Vás vyhraněno tématu dějin 20. století ve školách dostatečné množství času? Máte k dispozici dostatek materiálu a podkladů pro práci se žáky?* jsou součástí přílohy tohoto dokumentu.

Další informace včetně profilu návštěvníka Karlovarského kraje jsou v příloze dokumentu.

Návštěvnická infrastruktura v území

Jáchymov, známý především svými lázněmi a bohatou historií, nabízí dobře vyvinutou návštěvnickou infrastrukturu, která vyhovuje jak lázeňským hostům, tak turistům přijíždějícím za poznáním či rekreací.

1. Ubytovací Kapacity

Jáchymov nabízí širokou škálu ubytovacích možností, od luxusních lázeňských hotelů až po cenově dostupné penziony a apartmány. Mezi nejvýznamnější zařízení patří například Lázně Jáchymov, které nabízejí léčebné a relaxační pobyty. Kromě lázeňských hotelů jsou k dispozici i rodinné penziony a priváty, které jsou oblíbené mezi turisty hledajícími autentický zážitek v klidném prostředí. Ubytování je zpravidla dobře udržované a nabízí potřebné služby včetně Wi-Fi připojení, parkování a stravování.

Booking.com nabízí přímo pro zadanou lokalitu Jáchymov 14 ubytování hotelového typu, 76 ubytování v apartmánech a 1 ubytování v dřevěné chatě). Airbnb nabízí pro destinaci Jáchymov 66 ubytovacích kapacit. Z kempů je nejbližší vodácký kemp Vojkovice a autokemp Na špici, Kyselka.

2. Stravovací Zařízení

Gastronomická nabídka v Jáchymově zahrnuje jak tradiční českou kuchyni, tak mezinárodní pokrmy. Ve městě je několik restaurací, kaváren a bister, kde mohou návštěvníci ochutnat regionální speciality, jako je krušnohorské zelí nebo pokrmy z místních surovin. Mezi oblíbené restaurace patří například Restaurant U Vodopádu, kavárna 1516, Restaurace Jezírko nebo lázeňské restaurace v hotelech. Nabídka jídel je pestrá, a to jak pro běžné návštěvníky, tak pro lázeňské hosty s dietními požadavky.

V Jáchymově se nachází 15 restaurací, 5 kaváren, 1 cukrárna a 8 obchodů s potravinami.

3. Lázeňská a Wellness Infrastruktura

Lázeňská zařízení v Jáchymově jsou jedním z hlavních lákadel města. Lázně Jáchymov jsou známé svými radonovými koupelemi, které jsou unikátní v celosvětovém měřítku. Lázeňský komplex nabízí různé léčebné procedury, wellness programy a relaxační zóny. Hosté mohou využít moderní bazény, sauny, masáže a další služby, které jsou zaměřené na regeneraci těla i mysli. Lázně jsou přístupné jak pro pacienty, tak pro běžné návštěvníky hledající odpočinek.

4. Rekreační a Sportovní Infrastruktura

Pro milovníky outdoorových aktivit nabízí Jáchymov a jeho okolí mnoho možností. V zimě je oblast oblíbená mezi lyžaři díky blízkosti skiareálu Klínovec, který je jedním z největších zimních středisek v České republice. V létě mohou návštěvníci využít turistické a cyklistické trasy, které vedou malebnou krajinou Krušných hor. Město nabízí i sportovní zařízení, jako jsou tenisové kurty, bazény a fitness centra. Sportovní aktivity jsou dobře organizované a doplněné o půjčovny vybavení a instruktory.

- Cyklotrasy, pěší trasy a značení v území - dle webových stránek města je Jáchymov skvělým výchozím bodem pro cyklisty. Svou polohou je vhodný jak pro rekreační a nenáročné cyklisty, tak i pro zdatné a náročné bikery. V blízkosti jsou rovné, nenáročné trasy v okolí Ostrova, řeky Ohře i stoupání na hřebeny Krušných hor. Vede zde trasa č. 2005. Trasa začíná na dolním konci nové cyklostezky Horní Žďár - Jáchymov. Vede po staré železniční trati do Jáchymova, kde se napojuje na Dvořákovu ulici, po níž cyklotrasa stoupá až do osady Suchá. Na tuto trasu navazuje trasa č. 2011. Více informací na Cyklomapa Karlovarského kraje: https://zivykraj.cz/wp-content/uploads/2023/03/pdf24_images_merged-1.pdf

- Pěší turistika - město Jáchymov je ideálním místem pro milovníky pěší turistiky. Nabízí několik naučných stezek se zajímavou tematikou, desítky kilometrů značených tras a stezek různých obtížností, které návštěvníky provedou po krásách krušnohorské krajiny. Dovedou návštěvníky na několik vrcholů v okolí města (Klínovec, Plešivec, Popovská hora...). Cílem pěší turistiky jsou také Hornické památky UNESCO (Hornická krajina Jáchymov, Rudá věž smrti). Objekt Řetízárny v Jáchymově leží na **žluté turistické značce**. Tato trasa je součástí místních okružních cest a propojuje významné historické a přírodní zajímavosti v okolí Jáchymova. Žlutá značka je ideální pro návštěvníky, kteří chtějí poznat jak kulturní památky, tak i krásnou přírodu v blízkosti města.
- Běžecské lyžování - pro milovníky běžecského lyžování není Jáchymov zcela ideálním místem. Ale pouhých 7 km od Jáchymova se nachází Boží Dar a příjemné náhorní plošiny Krušných hor, po kterých vede cca 120 km běžecských tras.
- Lyžařská střediska - v okolí Jáchymova najdeme několik významných skiareálů pro sjezdové lyžování – Skiareál Klínovec, Skiareál Plešivec, Skiareál Boží dar, Ski Bublava, Areál Novako Boží Dar, Skiareál Náprava Jáchymov.

5. Toalety

Podle serveru Mapy.cz veřejné toalety v centru města nejsou dostupné. Nejbližší veřejná toaleta je ve skiareálu Klínovec.

Dopravní dostupnost a parkoviště

Jáchymov má relativně dobrou dopravní dostupnost, a to jak pro individuální automobilovou dopravu, tak pro veřejnou dopravu. Níže shrnuji možnosti dopravy a jejich hodnocení.

Automobilová doprava

Jáchymov je snadno dostupný autem, což je nejpohodlnější způsob dopravy do města. Hlavní přístupovou cestou je silnice I/25, která spojuje město s Karlovými Vary, od nichž je Jáchymov vzdálen přibližně 20 kilometrů. Cesta z Karlových Varů trvá přibližně 30 minut. Přístup z Prahy, která je vzdálena zhruba 130 kilometrů, trvá přibližně 2 hodiny po dálnici D6 a následně po regionálních silnicích. Dopravní značení je přehledné, ačkoli v zimních měsících může být potřeba věnovat zvýšenou pozornost kvůli častým sněhovým podmínkám a zhoršené sjízdnosti v horských oblastech.

V Jáchymově je možné zaparkovat na 8 veřejných parkovištích. Celkovou kapacitu míst se nepodařilo zjistit.

Veřejná doprava

Autobusová doprava - Jáchymov je obsluhován pravidelnými autobusovými linkami. Hlavními dopravními uzly jsou Karlovy Vary, odkud autobusy jezdí přímo do Jáchymova. Frekvence spojů je dobrá, zejména během pracovních dnů, kdy autobusy jezdí několikrát denně. Cesta autobusem z Karlových Varů trvá přibližně 35 minut. Je však důležité počítat s omezenou frekvencí spojů o víkendech a státních svátcích.

Vlaková doprava - Jáchymov není přímo napojen na železniční síť. Nejbližší železniční stanice se nachází v Ostrově nad Ohří, který je vzdálen asi 7 kilometrů od Jáchymova. Z Ostrova je nutné pokračovat

autobusem nebo taxi. Vlakové spojení z Prahy do Ostrova je velmi dobré, s několika přímými spoji denně, které cestu urazí za přibližně 2 hodiny a 45 minut.

INTERPRETAČNÍ PLÁN PŘÍBĚHY ŘETÍZKÁRNY – PLÁNOVÁNÍ A NÁVRH PROSTŘEDKŮ INTERPRETACE

Plánovací část navazuje na poznatky a výsledky analytické části, vychází z nich a na jejich základě navrhuje, s jakými cíli, komu, co a jak chceme o Řetízárně komunikovat a jakými směry by se péče o návštěvníky i místní obyvatele měla ubírat. Je východiskem pro aplikační část, která podrobněji popisuje, jak chceme návrhy uvedené v plánovací části uskutečnit, v jakém pořadí a za zhruba jaký finanční obnos.

V čem nám pomůže plánovací část interpretačního plánu

- Stanovíme si, co by se měl návštěvník Řetízárně dozvědět a co by měl pochopit.
- Stanovíme si, jaké pocity by měl návštěvník při návštěvě Řetízárny prožít, k jakému chování chceme návštěvníka motivovat, co by měl návštěvník chtít udělat.
- Určíme si, na koho budeme naši prezentaci území cílit.
- Vytvoříme hlavní sdělení, které chceme návštěvníkům v území a o území předat a komunikovat a k němu vedlejší sdělení.
- Navrhujeme prostředky dalšího rozvoje interpretace území směrem k cílovým skupinám, cílům a sdělením.

Cíle záchrany Řetízárny

Naší snahou je:

- zachránit budovu Řetízárny, poslední dochovanou stavbu na místě uranového lágru Rovnost, a vdechnout jí další život,
- léčit zraněné místo s tragickou pamětí a neutrální přítomností,
- ukazovat nové cesty vzpomínání, které se nevztahují pouze k minulosti, ale také velmi silně k budoucnosti,
- oživit historii spojenou s uranovými lágry a táborem Rovnost a vést návštěvníky k reflexi současného stavu, důležitosti hodnot svobody a demokracie a k propojení s vlastním životem,
- vyprávět a sdílet významné příběhy a osudy lidí spojené s místem, které si zaslouží být slyšeny a zaznamenány,
- proměnit Řetízárnu na místo vzpomínání, smíření, dialogu, naslouchání i místo vytváření nových zážitků a vzpomínek spojených s místem a krajinou Krušných hor,
- poskytnout prostor pro kulturní, společenské a vzdělávací aktivity,
- nabídnout místním lidem zázemí pro komunitní akce,
- podporovat mezigenerační setkávání, být atraktivní i pro mladou generaci a posílit u ní vnímání hodnot jako svoboda a demokracie i roli mladé generace pro budoucí směřování vývoje společnosti.
- nabídnout návštěvníkům atraktivní návštěvnícký cíl včetně vhodného turistického zázemí a citlivě Řetízárnu zasadit do sportovního využití v regionu (biatlon, běžky, cyklistika, pěší turistika).

Cíle interpretace

Co by se měl návštěvník Řetízárně dozvědět a co by měl pochopit? Jaké pocity by měl návštěvník v Řetízárně prožít? K jakému chování chceme návštěvníka motivovat?

Vzdělávací cíle

Návštěvník:

- se dozví o budově, jejím vzniku, účelu a zasazení do dobových reálií,
- seznámí se s osudy politických vězňů, kteří zde byli vězněni a nuceni pracovat,
- dozví se o podobě a fungování uranového lágru Rovnost a o podmínkách politických vězňů, a jaký to mělo dopad na ně, jejich rodiny i další generace,
- uvědomí si, jak brutální a nehumánní bylo zacházení s lidmi s jiným názorem za komunistického režimu a jak snadno mohou být lidská práva potlačena i jaké důsledky to má pro jednotlivce i společnost,
- získá hlubší porozumění hodnotě svobody a demokracie,
- se dozví o geopolitických souvislostech. Pochopí, že těžba uranu v Jáchymově měla globální důsledky a byla součástí studené války, kde se suroviny využívaly pro jaderné zbrojení,
- pochopí důležitost paměti národa, proč je důležité nezapomínat na temné kapitoly minulosti a jak mohou historické památky a jejich příběhy napomoci předcházet opakování stejných chyb v budoucnosti,
- dozví se o místě a jeho obyvatelích v širším kontextu Krušných hor.

Emoční cíle

Návštěvník:

- pocítí úctu k obětem totalitního režimu, respekt k těm, kteří trpěli a obětovali svou svobodu a někdy i život za své přesvědčení a lidská práva,
- pocítí tíhu a bezmoc ze situací, do kterých se dostali političtí vězni – pocit ztráty svobody, nespravedlnost, strach, který v místě lidé denně zažívali,
- pocítí nesouhlas s bezprávím, útlakem a nedemokratickými režimy,
- pocítí vděčnost za svobodu a demokracii, kterou dnes má,
- pocítí naději, touhu a odhodlání chránit hodnoty svobody a lidské důstojnosti,
- pocítí radost, naději a inspiraci z akcí a setkávání s lidmi, které se v kulturně vzdělávacím centru Řetízárny odehrávají.

Cíle v oblasti chování

Návštěvník:

- místo navštěvuje opakovaně a využívá nabídky kulturně vzdělávacího centra Řetízárna,
- aktivně se zapojuje do diskuzí, projevuje hlubší zájem o téma i místo,
- má zájem navštívit další podobná místa paměti národa v regionu i jinde v ČR,
- reflektuje vlastní chování a zamýšlí se, co může udělat pro ochranu svobody a lidských práv.
- šíří povědomí o tématu, místu a událostech dál, mezi své známé, přátele, rodinu.

Pro koho – cílové skupiny interpretace

Pro zdárnou interpretaci území je vhodné blíže určit, na koho budeme cílit. Jaké skupiny uživatelů v území se nacházejí? Jaký mají na území dopad? Jak lze jejich působení na území ovlivnit?

PRIMÁRNÍ CILOVÉ SKUPINY

ŠKOLY	
Charakteristika	Organizované skupiny – třídy nebo více tříd dohromady přicházející v rámci vzdělávacího procesu. Nejčastěji SŠ, následují víceletá gymnázia a 2. stupeň ZŠ. Přichází v rámci školního výletu nebo exkurze nejčastěji v květnu a červnu a září a říjnu. Přijíždí školním autobusem, méně hromadnou dopravou. O místě zatím příliš nevědí.
Potřeby	Místo pro alespoň krátkodobé zaparkování školního autobusu (vyložení a naložení žáků a učitelů), bezpečné prostředí, základní zařízení (toalety, možnost posezení, drobné občerstvení), místo pro práci se žáky i za nepříznivého počasí, aktuální informace o programu a nabídce Řetízárny, lektorovaný půldenní nebo celodenní program využívající venkovní i vnitřní prostředí Řetízárny a zapadající do školních osnov, možnost vlastního bádání v prostoru Řetízárny.

ORGANIZOVANÉ DĚTSKÉ SKUPINY	
Charakteristika	Skupiny dětí v rámci mimoškolních aktivit – kroužky, skautské, turistické, přírodovědné oddíly, výpravy, tábory. Přichází v různém počtu. Program si většinou tvoří sami nebo využívají dostupných aktivit. Většinou přijíždí hromadnou dopravou a po místě se pohybují pěšky.
Potřeby	Bezpečný prostor pro vlastní program, dobré značení k místu, nabídka snadno dostupných aktivit nebo zajímavých setkání (debaty, workshopy) v místě, toaleta, posezení.

MLADÍ LIDÉ	
Charakteristika	Mladí lidé ve věku 18 -25 let, studenti VŠ apod. V současnosti přichází do Řetízárny velmi málo. Důležitá cílová skupina z hlediska pochopení tématu, zachování paměti a předávání hodnot dalším generacím.
Potřeby	Atraktivní program a aktivity pro jejich věkovou skupinu, interakci, bezpečné prostředí k projevení vlastního názoru, místo pro reflexi a sdílení, pocit uznání a impaktu.

ZÁJEMCI O TÉMA POLITICKÝCH VĚZŇŮ	
Charakteristika	Nadšení amatéři, odborníci z tzv. paměťové agendy, pamětníci a pozůstalí, podporovatelé a přátelé Řetízárny. Jedná se o jednotlivce, páry, případně menší skupiny dospělých zpravidla starších 45 let. Do místa mohou přijíždět celoročně, zpravidla za hezkého počasí. Aktivně se účastní aktivit Řetízárny nebo si program tvoří sami. Nejčastěji přijíždí vlastní dopravou nebo veřejnou dopravou.
Potřeby	Zázemí pro badatelský výzkum, toalety, posezení, příležitosti sdílet své poznatky s ostatními, setkávat se s podobně laděnými lidmi

MÍSTNÍ OBYVATELÉ	
Charakteristika	Lidé z Jáchymova a okolí, ale v širším smyslu návštěvníci v okruhu cca půl hodiny časové dostupnosti. Do místa přichází na procházku, kratší výlety, nebo venčit psy. V místě se vyskytují opakovaně a celoročně. Přichází zpravidla pěšky, méně vlastním autem nebo hromadnou dopravou. Program si tvoří sami, o místě většinou vědí.
Potřeby	Posezení, toaleta a drobné občerstvení, možnost posedět a popovídat si s přáteli nebo rodinou, zpestřit si vycházku.

TURISTÉ	
Charakteristika	Převážně domácí turisté z různých krajů Česka. Přijíždí nejčastěji jako jednotlivci nebo v doprovodu další dospělé osoby, méně pak rodiny s dětmi. Přijíždí vlastním autem nebo veřejnou dopravou, v lokalitě se nejčastěji pohybují pěšky. Přijíždí za účelem pobytu v přírodě, prohlídky pamětihodností v okolí, mají zájem navštívit více zajímavostí v okolí.
Potřeby	Místo pro relaxaci po túře, toalety, drobné občerstvení, zajímavý turistický cíl, doporučení na další zajímavá místa v okolí, značené trasy a dobrá navigace.

SPORTOVCI	
Charakteristika	Zejména cyklisti a běžkaři, kteří do místa přijíždí si zasportovat v přírodě a poznat zajímavá místa. Pohybují se nejčastěji v menších skupinách (2 a více osob). Do výchozích bodů se nejčastěji dopravují autem, v místě se pak pohybují na kole či lyžích.
Potřeby	Místo pro odpočinek, drobné občerstvení, stojany na kola a běžky, dobře značené trasy a navigaci

SEKUNDÁRNÍ CÍLOVÉ SKUPINY

Rodiny s dětmi, lázeňští hosté, lidé přijíždějící do regionu za účelem sjezdového lyžování, chataři a chalupáři, amatérští speleologové, geologové, nadšenci do hornictví, geocascheři, houbaři.

CO – Klíčová sdělení interpretace

Hlavní sdělení

Řetízkárna, poslední dochovaný svědek událostí a represí za dob totalitního režimu na táboře Rovnost, je varováním před zneužíváním moci, připomínkou hodnoty svobody a díky snahám lidí kolem záchraně Řetízkárny také ukázkou smysluplného a důstojného ožívání míst s traumatickou minulostí.

Vedlejší sdělení

1. Autentické prostředí Řetízkárny a dochovaná svědectví nám umožňují fyzicky pocítit váhu historie. Objekt vystavěli sami političtí vězni a stojí v místě největšího z jáchymovských lágů, u nejhlubšího jáchymovského dolů.
2. Příběhy politických vězňů z Rovnosti a jejich blízkých podávají nezastupitelné svědectví o praktikách totalitního režimu a inspirují nás k reflexi a poučení se z historie.
3. Aktivity realizované v Řetízkárně a v souvislosti s ní ukazují nové cesty vzpomínání. Řetízkárna upozorňuje na důležitost ochrany míst spojených s naší historií, zároveň je prostorem tvorby nových zážitků a vzpomínek, místem orientovaným na budoucnost, místem setkávání a propojování lidí, naslouchání, porozumění, místem kultury a vzdělávání.

Jak? Prostorové možnosti Řetízárny

Současný stav

V současné době se objekt Řetízárny nachází ve stavu před rekonstrukcí, jsou zachovány obvodové zdi a kovové krovy, na které se pomocí háků na řetících zavěšovaly pracovní oděvy vězňů a pomocí řetízků se vyťahovaly ke stropu, aby proschly. Objekt Řetízárny je pročištěn, zbaven starého a naneseného materiálu a je uzpůsoben pro konání setkávacích akcí. V objektu v tuto chvíli nalezneme komunitní knihovnu, venkovní expozici Rovnost jako místo paměti, návštěvnická kniha, malé paletové posezení a uměleckou instalaci Zeď proti lhostejnosti (kovová mříž, na které jsou pomocí dřevěných tokenů s hřebíkem vyjmenování dárci, kteří koupí hřebíků (původní hřebíky z krovů a spadáných trámů Řetízárny) zataveného do skla přispěli na záchranu Řetízárny).

Fáze rekonstrukce

Na konci roku 2024 není možné odhadnout, kdy bude rekonstrukce Řetízárny a její proměna v plnohodnotné komunitní a vzdělávací centrum provedena. Je již zpracována architektonická studie budoucí podoby komunitně vzdělávacího centra, projektová dokumentace a usiluje se o stavební povolení. Lidé stojící za záchranou Řetízárny se snaží sehnat dostatek financí na rekonstrukci objektu. Je ale potřeba počítat s variantou, že Řetízárna bude po delší dobu fungovat ve stavu, v jakém se nachází nyní. Proto je dobré nalézat takové nástroje a aktivity, které mohou být v objektu Řetízárny provozovány i za stávajících podmínek.

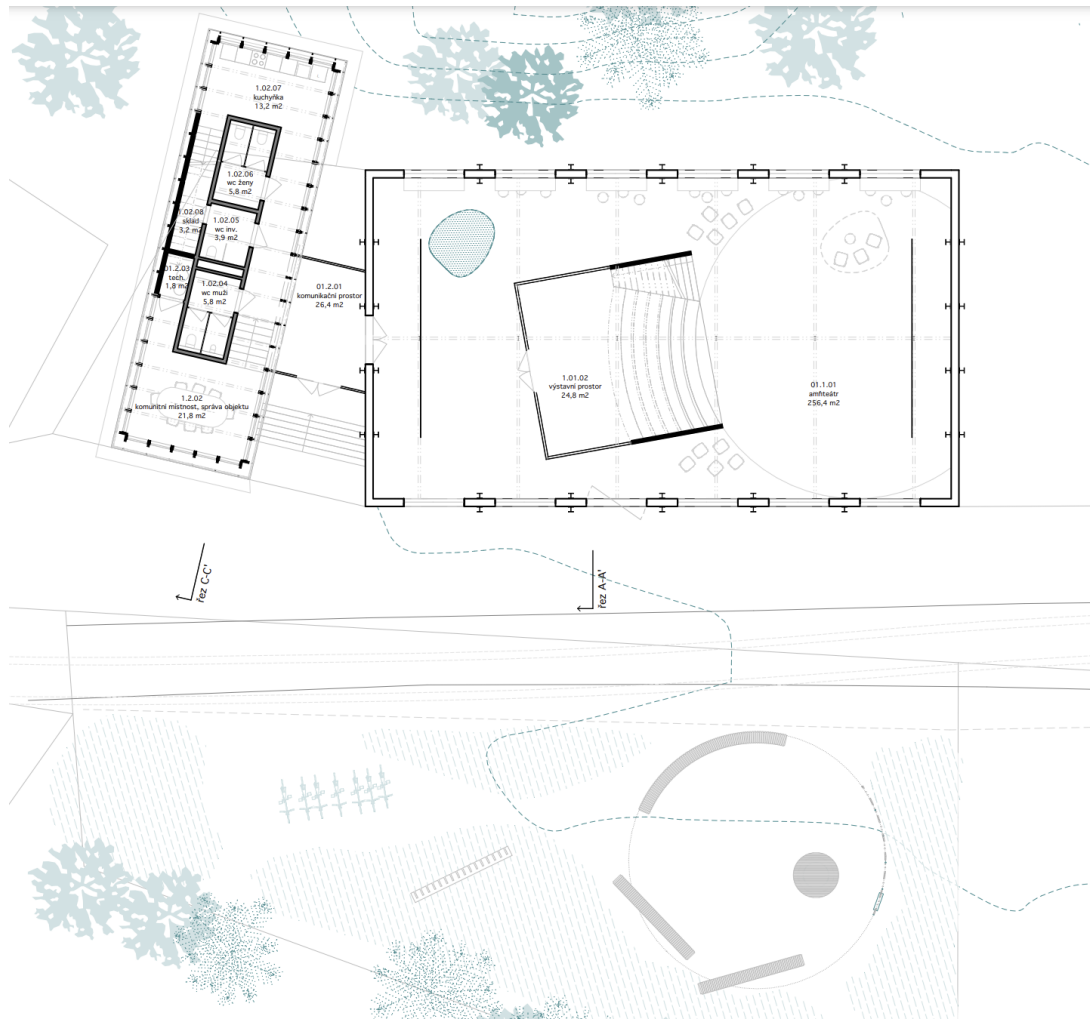
Fáze po rekonstrukci

Po úspěšné rekonstrukci objektu do podoby komunitního a vzdělávacího centra Řetízárny bude vnitřní část objektu sloužit jako multifunkční prostor pro setkávání a pořádání akcí. Prostor zůstává neuzavřeným exteriérem, který chrání pouze před větrem a srážkami. Doprostřed budou vloženy multifunkční schody, které slouží jako hlediště pro funkci amfiteátru a v prostoru pod jednotlivými „stupni“ také jako kryté zázemí pro pořádání lekcí a workshopů. Zbýlý prostor bude sloužit různým účelům, důraz je kladen na proměnlivost (pohybové a relaxační aktivity, dočasné expozice, využívání pro letní tábory, skautské oddíly apod.). Součástí prostoru je také památník navržený architekty, který má připomínat těžkou a nekonečnou práci politických vězňů.

V blízkosti je navržena administrativní dvoupatrová novostavba, která v sobě spojuje kancelářské prostory, workshopovou dílnu, hygienické zázemí s kuchyňkou a prostor pro přespání. Oba objekty jsou propojeny proskleným krčkem, který zároveň slouží jako hlavní vchod do celého rekonstruovaného prostoru (viz obrázek).

Vzhledem k tomu, že zatím nelze s určitostí říct, kdy proběhne rekonstrukce a zda v plném rozsahu, jak je plánováno v architektonické studii, jsou návrhy na nástroje a prostředky pro tuto fázi obecného charakteru a bude je v budoucnu potřeba konkrétněji propracovat dle aktuálního stavu a podoby místa.

Pro konkrétní rozpracování aktivit doporučujeme úzkou spolupráci tvůrce aktivity, zadavatele, architektů a designérů a odborníků. Dále doporučujeme při plánování konkrétních aktivit provést na začátku podrobnější průzkum cílové skupiny, pro kterou je aktivita určena a zjistit jejich konkrétní potřeby a očekávání.

Půdorys 1.NP a přilehlé okolí centra Řetízárny (Studio COSMOS)

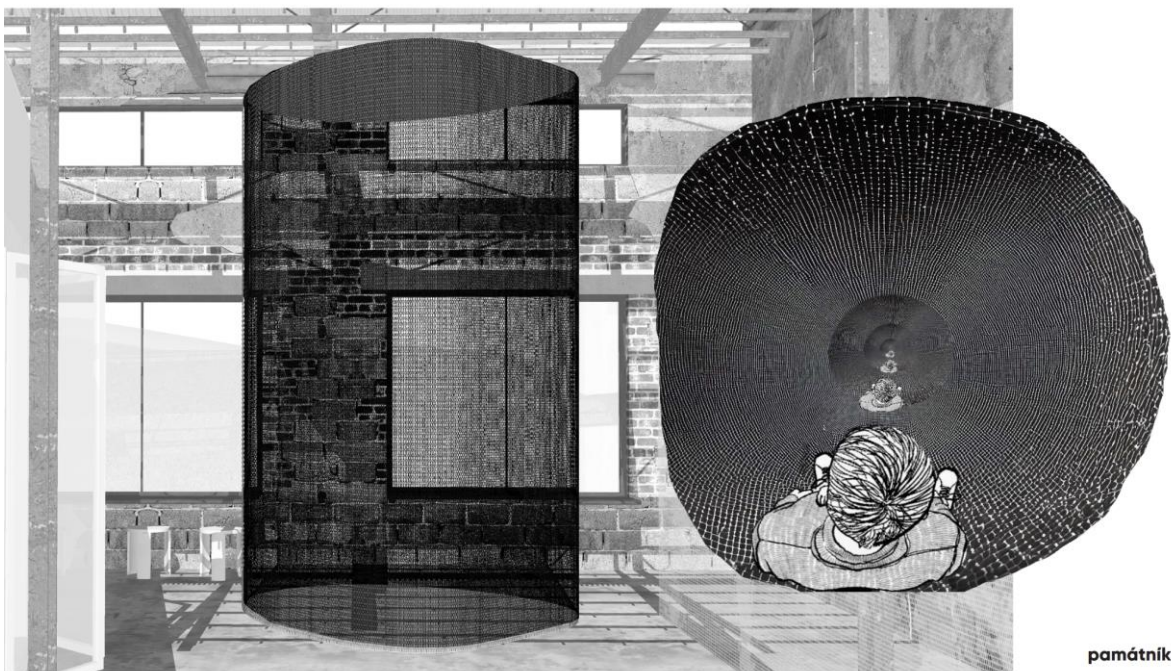

Vizualizace - pohled na zrekonstruovanou budovu Řetízárny – komunitní a vzdělávací centrum Řetízárny (Studio COSMOS)

Vizualizace - pohled do interiéru komunitního a vzdělávacího centra Řetízárny (Studio COSMOS)

cosmos

památník

zrcadla v úrovni podlahy a stropu obklopená řetízky symbolizující nekončící práci ze které není úniku

Návrh podoby památníku v interiéru budoucího centra Řetízárny (Studio COSMOS)

Jak? Prostředky interpretace

Prostředky interpretace nazýváme konkrétní způsoby, jakými chceme komunikovat interpretační sdělení. K jejich formulování přistupujeme až poté, kdy víme, co a proč a komu chceme interpretovat.

Cílová skupina	Vhodné nástroje interpretace
ŠKOLY	<ul style="list-style-type: none"> • Aktuální pravidelná nabídka kulturně vzdělávacích aktivit probíhajících na Řetízkařně vhodných pro školy (besedy, workshopy, přednášky, vzdělávací programy, promítání filmů apod.). • Lektorovaná procházka pro školy po NS Jáchymovské peklo se zastavením v Řetízkařně s případným využitím Labyrintu vzpomínek (viz cílová skupina Turisté). • Nabídka vzdělávacích materiálů pro výuku tématu přímo v prostorách Řetízkařny, včetně tipů na tematicky zaměřený výlet či školní exkurzi do místa (s prvky badatelské výuky, projektové výuky, místně zakotveného učení). • Půldenní a celodenní lektorovaný program kombinující venkovní a vnitřní část Řetízkařny. • Školní projekt na témata Řetízkařny s využitím příběhů pamětníků a s následným sdílením a prezentací žákovských výstupů. • Setkávání pedagogů (Letní škola pro učitele dějepisu, semináře pro pedagogy apod.)
ORGANIZOVANÉ DĚTSKÉ SKUPINY	<ul style="list-style-type: none"> • Aktuální pravidelná nabídka (web, sociální sítě, letáky) kulturně vzdělávacích aktivit probíhajících na Řetízkařně vhodných pro oddíly a mimoškolní zájmovou činnost (besedy, workshopy, přednášky, vzdělávací programy, promítání filmů apod.). • Návrhy na výpravy, expedice a výlety do Řetízkařny za poznáním a průzkumem. • Sborník tematických aktivit pro práci s oddílem – např. 10 aktivit, co zažít s oddílem na Řetízkařně. • Programy a aktivity, které dětem umožní se zapojit přímo do péče a ochrany místa a zachování místního dědictví (např. Patronáty od Skautského Institutu nebo dobrovolnické dny, výpomoc při aktivitách Řetízkařny, zaznamenávání příběhů pamětníků a jejich rodin, apod.) • Prostor a pravidla pro organizování letních táborů nebo vícedenních výprav.
MLADÍ LIDÉ	<ul style="list-style-type: none"> • Vizualizované příběhy Řetízkařny. • Kulturní a společenské akce, pravidelná nabídka aktivit na webu či sociálních sítích. • Festival Řetízkařny. • Nabídka pronájmu prostoru pro pořádání setkávání a akcí mladých lidí.

	<ul style="list-style-type: none"> • Nabídka vzdělávacích projektů pro studenty a mladé lidi – projekt Příběhy Řetízárny očima studentů – spolupráce, setkávání a tvorba mladých lidí na zachycení příběhů pamětníků a jejich rodin a péči o místní dědictví. • Hřebík proti lhostejnosti - oceňující mladé lidi, kteří nějakým způsobem přispěli k porozumění, rovnoprávnosti, boji za svobodu a lidská práva, rozvoji komunit apod.
ZÁJEMCI O TÉMA POLITICKÝCH VĚZŇŮ	<ul style="list-style-type: none"> • Badatelna – prostor pro badatelský výzkum (víceúrovňové zdroje, artefakty, tiskoviny, fotografie a další obrazové materiály, video záznamy, audionahrávky, digitalizované archivní záznamy, možnost propojení s dalšími odborníky na téma, možnost setkání s pamětníky a rodinnými příslušníky apod.) • Festival Řetízárny • Dušičkové setkání • Prostor pro pořádání vlastní tematické akce – sdílení výsledků vlastních bádání, prezentace tematických publikací apod.
MÍSTNÍ OBYVATELÉ	<ul style="list-style-type: none"> • Vhodný mobiliář pro relaxaci a odpočinek. • Komunitní knihovna. • Aktuální program aktivit pro veřejnost probíhajících na Řetízárně (web, letáky, sociální sítě apod.) • Festival Řetízárny a Dušičkové setkání. • Prostor a přehled možností a pravidel pro pořádání vlastních komunitních aktivit.
TURISTÉ A SPORTOVCI	<ul style="list-style-type: none"> • Propagační materiály – letáky o Řetízárně v turistických místech v okolí (infocentra, muzea, lázně, kavárny a restaurace), krátká tematická videa na sociálních sítích – vizualizované příběhy Řetízárny. • Vhodný mobiliář pro relaxaci a odpočinek - posezení, piknikový stůl, stojany na kola a lyže, informační panel o Řetízárně...) s možností být i o samotě a vnímat místo. • Venkovní expozice Rovnost jako místo paměti. • Dočasné expozice. • Labyrint vzpomínek – venkovní narativní prostor pro vlastní odhalování a vnímání příběhu Řetízárny.

Konkrétnější návrhy prostředků interpretace, které se již realizují nebo se budou v nejbližší době realizovat

FESTIVAL ŘETÍZKÁRNY	
Lokalizace projektu	Řetízkárna a přilehlé okolí
Kdy	Každoročně první víkend v červnu
Kdo provozuje	Spolek Političtí vězni.cz ve spolupráci s Novinářským inkubátorem
Cílová skupina	Všechny cílové skupiny
Popis projektu	Několikadenní festival oživující objekt Řetízkárny a připomínající historii místa i důležitost pro současnost, setkávání se, naslouchání. Festival se koná o prvním červnovém víkendu a je připomínkou data zrušení pracovního tábora na Rovnosti 1. června 1961. Jedná se o vícedenní akci – dva až tři dny, kdy se prostor Řetízkárny zaplní kulturními a společenskými akcemi. Konají se zde divadelní představení, koncerty, debaty, setkávání s pamětníky a rodinnými příslušníky, komentované prohlídky, prezentace publikací, umělecké intervence, dočasné expozice apod.
Význam projektu	Projekt na několik dní oživuje objekt, přitahuje zájem a pozornost lidí i médií k objektu Řetízkárny a tématu politických vězňů, propojuje lidi různých skupin i generací při kulturně společenských akcích.
Sdělení nebo témata interpretace	Všechna sdělení
Věci k dořešení	Zajištění finančních prostředků na aktuální rok. Zajištění programu na aktuální rok. Zajištění kapacit v organizačním týmu.
Cíle	Díky této aktivitě se návštěvníci: <ul style="list-style-type: none"> • dozví o místě a jeho historii, • setkají s pamětníky a jejich rodinnými příslušníky, • zažívají radost ze setkávání s dalšími, podobně laděnými lidmi a tvoří si nové vzpomínky, • účastní různorodých kulturních, společenských i vzdělávacích akcí, • dozví o aktuálním dění na Řetízkárně a dalších zajímavých místech v okolí.
Odhadované náklady na realizaci	350 000,- Kč
Monitoring / řízení kvality	V průběhu i po skončení festivalu je prováděn sběr zpětné vazby (rozhovory na místě, elektronický dotazník jak na místě prostřednictvím QR kódu, tak po skončení akce prostřednictvím odkazu v elektronickém zpravodaji a na sociálních sítích a webu Řetízkárny) od návštěvníků festivalu a probíhá následné

	vyhodnocení. Výsledky průzkumu pomáhají s přípravami dalších ročníků.
--	---

DUŠIČKOVÉ SETKÁNÍ	
Lokalizace projektu	Řetízárna a přilehlé okolí
Kdy	Každoročně na začátku listopadu
Kdo provozuje	Spolek Političtí vězni.cz ve spolupráci s Novinářským inkubátorem
Cílová skupina	Zájemci o téma politických vězňů – přátelé a podporovatelé Řetízárny
Popis projektu	Jednodenní setkání příznivců a přátel Řetízárny v objektu budovy s doprovodným programem v prvním listopadovém víkendu. Setkání se skládá z dopolední neoficiální části, kterou je komentovaná prohlídka NS Jáchymovské peklo, na ni navazuje workshop výroby svíček v objektu Řetízárny. Na tento neoficiální program navazuje oficiální zahájení Dušičkového setkání, probíhá debata s pamětníky, představení novinek, kulturní program (představení nových knih s tematikou, umělecké instalace, performance apod.).
Význam projektu	K příležitosti dušiček uctění památky a vzpomínka na zemřelé, včetně politických vězňů a jejich rodin. Posilování komunity kolem Řetízárny, setkávání s pamětníky, debaty a vyprávění příběhů, posilování komunity kolem Řetízárny, sdílení aktualit a novinek kolem Řetízárny, ukázka nových materiálů a aktivit, představení plánů do budoucna.
Sdělení nebo témata interpretace	Všechna sdělení
Věci k dořešení	Zajištění finančních prostředků na aktuální rok. Zajištění programu na aktuální rok. Zajištění kapacit organizačního týmu.
Cíle interpretace (co by měla většina uživatelů získat, např. celkový přehled o historii místa, motivaci k návštěvě dalších míst, kontaktní informace na správce, kontakt na web o lokalitě, posílení vědomí o místní historii, motivaci k tomu, dozvědět se více)	Díky této aktivitě návštěvníci: <ul style="list-style-type: none"> • uctí památku politických vězňů a zavzpomínají na své přátele a rodinné příslušníky. • setkají se s pamětníky a jejich rodinnými příslušníky a mají možnost společné debaty, • zažívají radost ze setkávání s dalšími, podobně laděnými lidmi a tvoří si nové vzpomínky, • dozví se o aktuálním dění na Řetízárně a v okolí.
Odhadované náklady na realizaci (co stojí která část a celek)	50 000,- Kč

Monitoring / řízení kvality	Sběr zpětné vazby bude probíhat na místě v průběhu setkání.
-----------------------------	---

KOMENTOVANÁ PROCHÁZKA NS JÁCHYMOVSKÉ PEKLO	
Lokalizace projektu	Jáchymov a okolí, Řetízkárna
Kdy	Stálá nabídka
Kdo provozuje	Spolek političtí vězni.cz
Cílová skupina	Školy, zájemci o téma politických vězňů, pěší turisté, případně další zájemci
Popis projektu	<p>Naučná stezka Jáchymovské peklo je poznávací trasa vyznačená v okolí Jáchymova žlutou značkou. Je dlouhá 8,5 km. Na její trase se nachází 12 informačních zastavení. Trasa prochází místy, kde se ve 40. až 50. letech 20. století nacházely pracovní tábory sloužící k těžbě uranu pro německý a sovětských jaderný program. Hlavním tématem stezky jsou právě tyto pracovní tábory a lidé v nich zavření. Historie Jáchymova je však mnohem delší a pestřejší, proto stezka obsahuje informace i o starší historii města, okolní přírodě a ekologii.</p> <p>Spolek Političtí vězni.cz umožňuje absolvovat procházku po Naučné stezce Jáchymovské peklo se školenými průvodci. Túru lze upravit dle individuálních požadavků i ročního období. Trasa má krátký, střední a dlouhý okruh. Všechny možnosti jsou zakončena zastavením v objektu Řetízkárny s možností zhlédnout expozici Rovnost jako místo paměti. Více informací na stránkách Komentované procházky.</p>
Význam projektu	Komentované procházky po naučné stezce Jáchymovské peklo umožňují návštěvníkům hlubší pochopení tragické historie uranových lágrů i význam hornictví pro krajinu a obyvatele KH. Díky odbornému výkladu průvodce se návštěvník dozví na konkrétních místech konkrétní příběhy a souvislosti, má možnost se doptávat a získávat hlubší vhled.
Sdělení nebo témata interpretace	Všechna sdělení
Cíle interpretace	<p>Díky této aktivitě se návštěvníci:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dozví o podobě a fungování uranového lágru Rovnost i dalších lágrů na Jáchymovsku a o podmínkách politických vězňů, dozví se o Řetízkárně, jejím vzniku, účelu a zasazení do dobových reálií.

	<ul style="list-style-type: none"> • seznámí s osudy politických vězňů, kteří byli na Jáchymovsku vězněni a nuceni pracovat, • dozví o geopolitických souvislostech. Pochopí, že těžba uranu v Jáchymově měla globální důsledky a byla součástí studené války, kde se suroviny využívaly pro jaderné zbrojení, • dozví o místě a jeho obyvatelích i historii v širším kontextu Krušných hor, • inspirují k reflexi a poučení z historie.
Odhadované náklady na realizaci (co stojí která část a celek)	Údržba NS cca 25 000,-Kč/rok, lektorné pokryto z ceny komentované prohlídky.
Monitoring / řízení kvality	Pravidelná kontrola stavu NS, správa a údržba panelů a okolí, monitoring návštěvnosti pomocí QR kódu (provádí Muzeum Sokolov), zpětná vazba od účastníků komentovaných procházek.

PŘÍBĚHY ŘETÍZKÁRNY OČIMA STUDENTŮ	
Lokalizace projektu	Řetížkárna a další místa dle potřeby.
Kdy	2024 - 2025
Kdo provozuje	Novinářský inkubátor ve spolupráci se Spolkem političtí vezni.cz
Cílová skupina	Mladí lidé
Popis projektu	<p>Projekt pro studenty VŠ zaměřený na setkávání, spolupráci a vzdělávání v oblasti oral history, scenáristiky a filmové tvorby, ale i v oblasti psychologie traumatu, transgeneračního přenosu traumatu a jeho vlivu na společnost. Projekt se koná ve spolupráci s Novinářským inkubátorem, který je hlavním řešitelem projektu.</p> <p>Skupina složená z 6 českých a 6 německých studentů (20 – 25 let) bude společně pracovat na přípravě, scénářích a na natáčení minidokumentů, ve kterých budou pod vedením scenáristů a dokumentaristů zpracovávat příběhy Řetížkárny, respektive pamětníků tohoto místa. Výstupem projektu bude 6 minidokumentů na vybraná témata, které studenti budou zpracovávat ve smíšených česko – německých dvojicích. Výsledné dokumenty budou uvedeny na Festivalu Řetížkárny 2025.</p>
Význam projektu	Studenti vysokých škol z ČR a Německa se skrze workshopy s psychologem vzdělávají v oblasti psychologie traumatu, konkrétně v oblasti zátěží, které s sebou místa paměti nesou. Toto propojení se znalostmi dějin je klíčové pro hlubší pochopení toho, jak s místy paměti nakládat v současnosti. Skrze setkávání

	s renomovanými novináři získávají studenti mnoho inspirace, jak a proč mají o těchto místech a historických událostech a příbězích konkrétních lidí informovat média. Prostřednictvím tohoto projektu získají studenti cennou praxi, ve které se propojuje řada oborů a různých úhlů pohledu na jedno téma. Studenti se aktivně zúčastní celého procesu tvorby konkrétního filmu. Významná je i česko-německá spolupráce na tvorbě.
Sdělení nebo témata interpretace	Konkrétní příběhy politických vězňů z Rovnosti a jejich blízkých podávají nezastupitelné svědectví o praktikách totalitního režimu a inspirují nás k reflexi a poučení se z historie.
Cíle interpretace (co by měla většina uživatelů získat, např. celkový přehled o historii místa, motivaci k návštěvě dalších míst, kontaktní informace na správce, kontakt na web o lokalitě, posílení vědomí o místní historii, motivaci k tomu, dozvědět se více)	Díky této aktivitě studenti: <ul style="list-style-type: none"> • se seznámí s pamětníky a jejich příběhy, což vede k hlubšímu pochopení historie, • získají praxi se sběrem a zpracováním příběhů, tvorbou mediálního výstupu a jeho prezentací, aktivně se účastní celého procesu tvorby, • spolupracují se zahraničními studenty, • šíří povědomí o místě a dějinných událostech.
Odhadované náklady na realizaci (co stojí která část a celek)	400 000,- Kč
Monitoring / řízení kvality	Pravidelné setkávání pracovních týmů a sdílení posunu. Pomoc odborníků s tvorbou studentských výstupů, konzultace.

DIVADELNÍ INSCENACE JÁTRA	
Lokalizace projektu	Řetízárna
Kdy	31. 5. 2025 v rámci Festivalu Řetízárny 2025
Kdo provozuje	Spolek Političtí vězni.cz ve spolupráci s Dejvickým divadlem
Cílová skupina	Všechny cílové skupiny
Popis projektu	Dejvické divadlo nastuduje přímo pro objekt Řetízárny a v Řetízárně odehraje 2 představení inscenace Játra, která vznikla na motivy povídkové knihy Jiřího Stránského Šťěstí, který byl v 50. letech minulého století politickým vězněm. Povídky jsou částečně autobiografické.
Význam projektu	Kulturní událost propojující místo s významným divadelním souborem a tematickou inscenací představuje nejen kulturní událost, ale i hluboký moment reflexe historie, lidskosti a odolnosti, silný emocionální zážitek i inspiraci k zamyšlení nad vlastní svobodou a hodnotami.

	Inscenace Dejvického divadla by měla být první z řady dalších divadelních inscenací uvedených v prostorách Řetízkárny.
Sdělení nebo témata interpretace	Aktivity realizované v Řetízkárně a v souvislosti s ní ukazují nové cesty vzpomínání. Řetízkárna upozorňuje na důležitost ochrany míst spojených s naší historií, zároveň je prostorem tvorby nových zážitků a vzpomínek, místem orientovaným na budoucnost, místem setkávání a propojování lidí, naslouchání, porozumění, místem kultury a vzdělávání.
Cíle interpretace (co by měla většina uživatelů získat, např. celkový přehled o historii místa, motivaci k návštěvě dalších míst, kontaktní informace na správce, kontakt na web o lokalitě, posílení vědomí o místní historii, motivaci k tomu, dozvědět se více)	Díky této aktivitě lidé: <ul style="list-style-type: none"> • se seznámí s místem Řetízkárny a jeho historií i současnou kulturně vzdělávací funkcí, • se seznámí s osudy politických vězňů, • pocítí nesouhlas s bezprávím, útlakem a nedemokratickými režimy, • pocítí vděčnost za svobodu a demokracii, kterou dnes má, • budou chtít se do místa vrátet na podobné kulturní a vzdělávací aktivity.
Věci k dořešení	Zastřešení prostoru, vybudování podia a auditoria.
Odhadované náklady na realizaci	350 000,- Kč
Monitoring / řízení kvality	Pravidelné setkávání zástupců Dejvického divadla a Řetízkárny ke sdílení postupu a vývoje příprav inscenace. Sběr zpětné vazby od návštěvníků v rámci vyhodnocování Festivalu.

LABYRINT VZPOMÍNEK – NARATIVNÍ PROSTOR	
Lokalizace projektu	Venkovní část objektu Řetízkárny – les za objektem
Kdy	Stálá instalace
Kdo provozuje	Spolek Političtí vězni.cz
Cílová skupina	Primárně turisté, organizované dětské skupiny, mladí lidé a školy.
Popis projektu	Jedná se o instalaci na pomezí divadelní scénografie a umělecké výstavy, která předává příběh pomocí atmosféry místa, předmětů, vůní, textu i zvuků. Návštěvník všemi svými smysly postupně odhaluje střípky příběhu a sám si dává dohromady, co se odehrálo. Záleží přitom jen na něm, jak moc bude při zkoumání místa aktivní a jak hluboko do osudů jednotlivých postav nakonec pronikne. Návštěvník vstupuje do narativního prostoru – Vzpomínkového labyrintu, který je umístěn v prostoru za Řetízkárnou, v lesíku. Pro stavbu prostoru je využito stromů, jako prostředků pro

	<p>umístění instalací. Návštěvník prochází bludištěm a odhalují příběh místa pomocí fotografií, zvuků, nápisů apod. Slepá ramena mohou být tvořena například zrcadly, které vrací zpět do prostoru a zde mohou být sdíleny příběhy vězňů, kteří se z Rovnosti již domů nevrátili. Přírodní procesy v místě mohou být využity jako symbolika na pomalé zapomínání na historii místa.</p> <p>Narativní prostor není v této podobě vázaný na přítomnost lektora či průvodce. Vstup do narativního prostoru navrhujeme za případný dobrovolný příspěvek.</p> <p>Prostorem návštěvník prochází vlastním tempem a do takové hloubky a míry, jak je mu příjemné a jak potřebuje. Do místa je možné se opakovaně vracet a příběh si znovu projít s jinou perspektivou a intenzitou a dotvářet si zážitek. Vzpomínkový labyrint umožní díky tomu získat zážitek z místa různorodému publiku.</p>
Význam projektu	<p>Venkovní instalace umožňuje vstup návštěvníka do prostoru neomezeně a v tempu a hloubce dle rozhodnutí návštěvníka. Je vhodným prostředkem pro různorodé cílové skupiny. Instalace slouží k zaujetí pozornosti návštěvníka, vyvolání otázek a zájmu o téma, k vyvolání touhy dozvědět se více a navštívit Řetízárnu a další aktivity centra Řetízárny.</p> <p>Instalace není vázána na multifunkční vnitřní prostor objektu Řetízárny, ale vhodně jej doplňuje a rozšiřuje zážitek z místa o další rozměr.</p>
Sdělení nebo témata interpretace	<p>Autentické prostředí Řetízárny a dochovaná svědectví nám umožňují fyzicky pocítit váhu historie.</p> <p>Konkrétní příběhy politických vězňů z Rovnosti a jejich blízkých podávají nezastupitelné svědectví o praktikách totalitního režimu a inspirují nás k reflexi a poučení se z historie.</p> <p>Aktivity realizované v Řetízárně a v souvislosti s ní ukazují nové cesty vzpomínání.</p>
Věci k dořešení	<p>Dořešit přísun energie pro osvětlení a zvuk v místech, kde bude potřeba.</p> <p>Potřeba, aby instalace byly odolné na výkyvy počasí v horských podmínkách.</p> <p>Zajistit odolnost instalací vůči snadnému poškození či odcizení.</p>
Cíle interpretace (co by měla většina uživatelů získat, např. celkový přehled o historii místa,	Díky této aktivitě návštěvníci:

motivaci k návštěvě dalších míst, kontaktní informace na správce, kontakt na web o lokalitě, posílení vědomí o místní historii, motivaci k tomu, dozvědět se více)	<ul style="list-style-type: none"> odhalí příběhy a osudy lidí spojených s místem, se budou chtít dozvědět o místě a tématu více, se budou chtít do místa opakovaně vracet.
Odhadované náklady na realizaci (co stojí která část a celek)	300 000, - 500 000, - Kč fáze vymýšlení (scénář) + finance na fázi výroby dle výsledného scénáře.
Časová náročnost přípravy	Fáze námětu, libreta a scénáře cca 6 měsíců, fáze výroby a instalace cca do 1 roku.
Monitoring / řízení kvality	Pravidelné kontroly stavu a funkčnosti. Testování prototypu.

ŠKOLNÍ PROJEKT – VĚZNI Z ROVNOSTI	
Lokalizace projektu	Školy
Kdy	Školní projekt
Kdo provozuje	Spolek Politických vězňů.cz
Cílová skupina	Střední školy a 8. a 9. ročník ZŠ z regionu, případně další školy
Popis projektu	Školní projekt, který využívá již nasbíraných příběhů a výpovědí pamětníků z Rovnosti (audionahrávky vězňů, video reportáže získané v rámci projektu Příběhy Řetězárny očima studentů, nahrávky Paměti národa apod.). Po uvedení žáků do tématu se žáci rozdělí do skupin, vyberou si výpověď konkrétního pamětníka a hledají odpovědi na klíčové otázky. Následuje sdílení výsledků s ostatními skupinami a zaznamenávání do společného shrnutí. Na závěr projektu je navržena exkurze do objektu Řetězárny.
Význam projektu	Školní projekt přibližuje žákům osudy politických vězňů z uranového lágru Rovnost prostřednictvím autentických výpovědí a umožňuje jim reflektovat totalitní praktiky, pochopit dopady bezpráví na jednotlivce i společnost a ocenit hodnotu svobody a demokracie. Projekt vybízí k návštěvě Řetězárny a k dalšímu bádání v tématu.
Sdělení nebo témata interpretace	Konkrétní příběhy politických vězňů z Rovnosti a jejich blízkých podávají nezastupitelné svědectví o praktikách totalitního režimu a inspirují nás k reflexi a poučení se z historie.
Věci k dořešení	Financování projektu, výběr konkrétních příběhů pro projekt, nabídka projektu školám.
Cíle	Díky této aktivitě se/si žáci: <ul style="list-style-type: none"> dozví o Řetězárně, jejím vzniku, účelu a zasazení do dobových reálií, seznámí s osudy politických vězňů, kteří zde byli vězněni a nuceni pracovat,

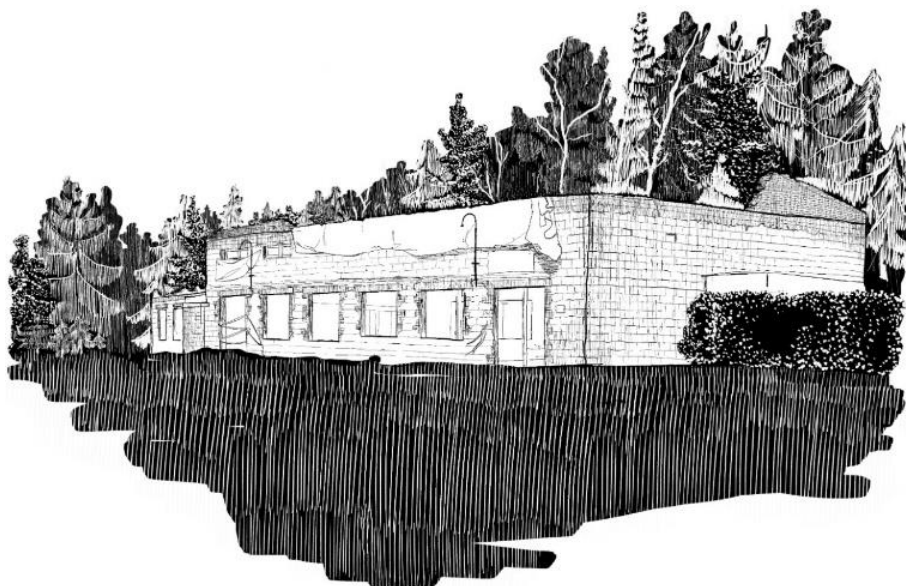
	<ul style="list-style-type: none"> • dozví o podobě a fungování uranového lágru Rovnost a o podmínkách politických vězňů, a jaký to mělo dopad na ně, jejich rodiny i další generace, • uvědomí, jak brutální a nehumánní bylo zacházení s lidmi s jiným názorem za komunistického režimu a jak snadno mohou být lidská práva potlačena i jaké důsledky to má pro jednotlivce i společnost, • pocítí nesouhlas s bezprávím, útlakem a nedemokratickými režimy, • pocítí vděčnost za svobodu a demokracii, kterou dnes má, • budou chtít do objektu Řetízkárny podívat, prozkoumat místo a dozvědět se více.
Odhadované náklady na realizaci	Cca 150 000,- Kč
Monitoring / řízení kvality	Konzultace s učiteli v průběhu přípravy projektu, zapracování zpětné vazby od učitelů do finální verze.

Závěrem

Současná podoba interpretačního plánu Řetízkárny je prvním návrhem a snahou o koncepční řešení prezentace místa návštěvníkům. Cílem bylo analyzovat současný stav místa, poznat jeho návštěvníky, zdroje interpretace, potenciál místa a budoucího rozvoje, definovat si cíle, cílové skupiny, formulovat klíčová sdělení, která chceme cílových skupinám předat a navrhnout možné nástroje komunikace těchto sdělení návštěvníkům. Vzhledem k tomu, že proces rekonstrukce Řetízkárny je v samotném počátku a budoucí vývoj i podoba se bude odvíjet podle finančních prostředků na rekonstrukci, času a kapacit lidí kolem záchrany Řetízkárny bude potřeba interpretační plán dále průběžně aktualizovat, doplňovat a konkretizovat jednotlivé nástroje interpretace. Věříme, že tento dokument bude dobrým podkladem a zdrojem pro další rozvoj a plánování interpretace v místě.

PŘÍLOHY

Příloha – Stávající interpretace v území

Expozice Rovnost jako místo paměti je populárně – naučná expozice instalována přímo v objektu Řetízkárny, kterou vytvořil Spolek Politických vězňů.cz. Návštěvníci se prostřednictvím výstavy seznámí s historií někdejšího trestaneckého tábora a dolu Rovnost, dozví se také o stavbě, ve které se nachází – Řetízkárně a o její chystané proměně na komunitní a vzdělávací centrum. Na dvanácti panelech je návštěvníkům představen širší kontext existence tábora Rovnost, dochované pozůstatky, příběhy vězňů. Návštěvník má také možnost se seznámit se současnou záchranou objektu a vizemi do budoucna.

Foto z expozice Rovnost jako místo paměti (Zuzana Jakobová)

Festival Řetízkárny je každoroční akci pořádaná Spolkem Politických vězňů.cz ve spolupráci s Novinářským inkubátorem, který je hlavním mediálním partnerem. Jedná se o oficiální benefiční festival přímo v prostorách bývalé řetězkové šatny a v okolí. Návštěvníci se mohou těšit na bohatý kulturní i vzdělávací program. Součástí festivalu bývají tradičně setkávání a besedy s pamětníky, rodinnými příslušníky i potomky politických vězňů, seznámení s historií místa prostřednictvím komentované procházky po NS Jáchymovské peklo, promítání filmů s tematikou padesátých let 20. století, koncerty a workshopy. Cílem je upoutat pozornost návštěvníků k tématu i místu a podpořit rekonstrukci Řetízkárny dobrovolným příspěvkem.

BENEFIČNÍ
FESTIVAL
ŘETÍZKÁR

JÁCHYMOV

31.5.–2.6.

2024

NA FES
TIVAL
ŘETÍZ
KÁRN
A FES
TIVAL
ŘETÍZ
KÁRNA
FESTIVAL
ŘETÍZKÁRNA

PÁTEK | ŠLIKOVA VĚŽ
koncert Vítkovo kvarteto
SOBOTA | ŘETÍZKÁRNA
procházka po Naučné stezce
Jáchymovské peklo • koncerty
(Signál, J.A.T., oheň&hudba)
• diskuse (Traumata 20. století,
Vliv jáchymovských lágrů na
okolí) • light design • komunitní
kino • dílny pro děti • občerstvení
NEDELE | ŘETÍZKÁRNA
komunitní brunch • scénický
tanec • živá hudba • truhlářský
workshop • povídání se skauty

Pověsme lhostejnost na hřebík!

www.retizkama.cz

PARTNEŘI

Oficiální plakát festivalu 2024 (zdroj: archiv Řetízkárny)

NS Jáchymovské peklo je poznávací trasa pro pěší turistiku vyznačená v okolí Jáchymova žlutou značkou. Trasa stezky prochází místy, kde se ve 40. až 50. letech 20. století nacházely pracovní tábory pro nesvobodné pracovní síly, sloužící k těžbě uranu pro německý a sovětských jaderný program. Hlavním tématem stezky jsou právě tyto pracovní tábory a lidé v nich zavření. Historie Jáchymova je však mnohem delší a pestřejší, proto stezka obsahuje informace i o starší historii města, okolní přírodě a ekologii. Trasa stezky má 12 panelů, které doplňuje pět zastávek označených pouze QR kódy odkazujícími na webovou stránku s popisem daného zastavení. Stezka vede převážně po žluté a ke konci modré turistické trase. Její celková délka je 8,5 kilometru, návštěvníci mohou vybírat ze tří možných délek okruhů – krátký, střední a velký. Stezka je střední obtížnosti, vzhledem k horským podmínkám v dané lokalitě je v zimě a při prudkém dešti hůře přístupná. Naučnou stezkou lze projít také s komentářem průvodce. Komentované procházky pro školy i veřejnost zajišťuje Spolek Političti vězni.cz, kde si lze průvodce rezervovat. K NS je k dispozici brožura ve třech jazycích (česká, anglická a německá verze), kterou je možné zdarma stáhnout na stránkách [Řetízkárny](#).

Jáchymovská místa paměti

průvodce (ne)dávnou minulostí

edukační doplněk
Naučné stezky Jáchymovské peklo

Obálka průvodce NS Jáchymovské peklo (zdroj: archiv Řetížkárny a Spolku Politických věznic.cz)

Expozice Jáchymovské peklo a prohlídková štola Astoria – expozice je součástí návštěvnického informačního centra lázní Jáchymov, stejně jako prohlídková štola Astoria, přes kterou se do expozice vstupuje. Tato štola je uměle vybudována, ztrácí se tu tedy pocit autenticity. Prohlídka expozice začíná krátkým filmem o jednom z mnoha politických vězňů, který si prošel „jáchymovským peklem“. Fotografie ze soukromého života střídají snímky z dobové vězeňské dokumentace a ukázky korespondence s rodinou. Expozice obsahuje dobové předměty, nástěnky s přehledem pracovních táborů na Jáchymovsku i zmenšenou repliku strážní věže. Nástěnky s pracovními tábory obsahují mapové snímky srovnávající dobový a současný stav, přehledové tabulky s údaji o počtu vězňů, výnosech těžby uranu a informace o velitelích táborů i medailonky některých vězňů. Součástí expozice je i časová osa historie Jáchymova doplněna informačními tabulemi. Expozice vznikla ve spolupráci s Konfederací politických vězňů.

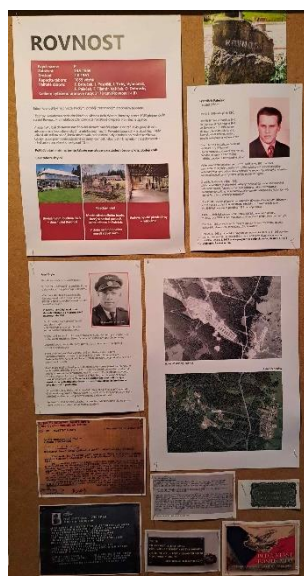
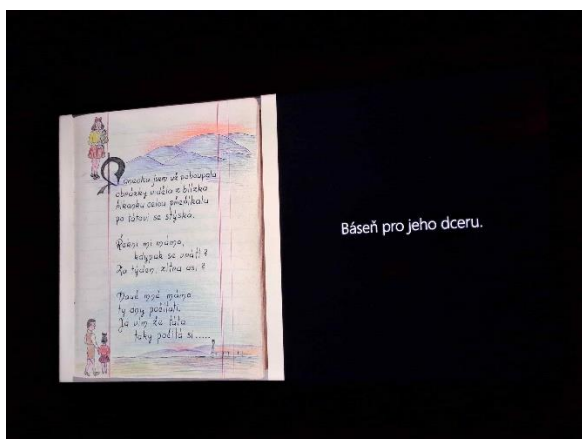

Foto z expozice Jáchymovské peklo (Zuzana Jakobová)

Stálá expozice Pracovní tábory uranových dolů v Jáchymově po roce 1945 umístěna v Muzeu v Jáchymově – Královská mincovna. Tématu politických vězňů na Jáchymovsku jsou v rámci muzea vyhrazeny dvě místnosti. V rámci nich se návštěvník dozví o rozmístění jednotlivých táborů v okolí, na jednotlivých panelech si projde historii od násilného převzetí moci komunistickou stranou v únoru 1948 přes protikomunistický odboj, o zločinech proti lidskosti páchaných komunistickou stranou na lidech, o represivních zákonech a nařízeních té doby, o podmínkách politických vězňů, režimu, který v táborech vládl i trestech, včetně obětí. Součástí expozice je 3D model podoby tábora Rovnost I., vitrina s těženými horninami, dobové předměty.

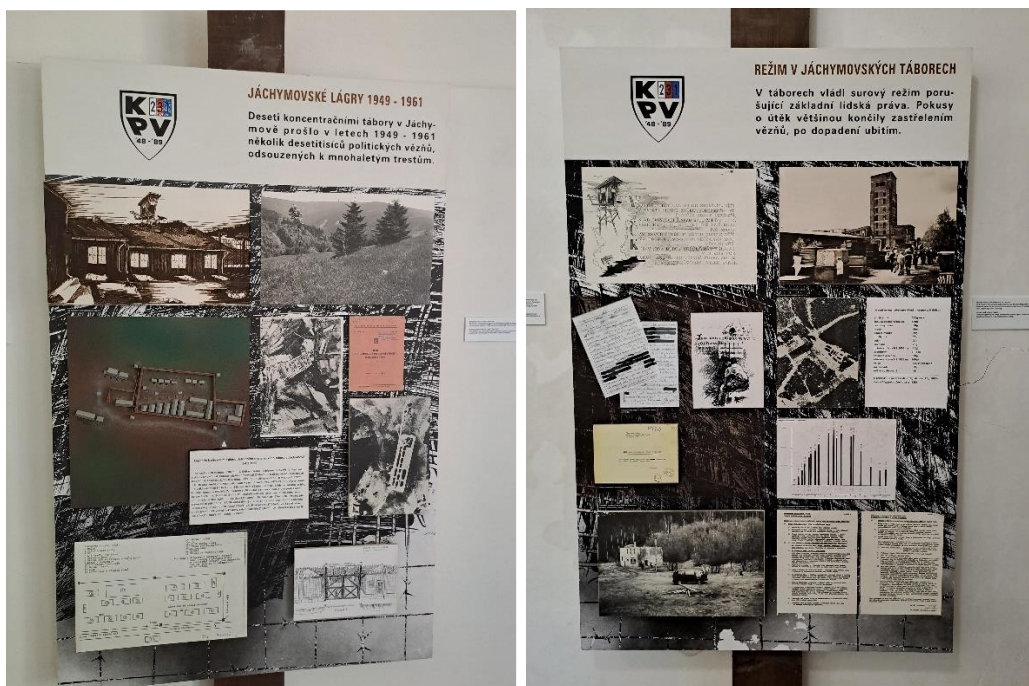

Foto z expozice Pracovní tábory uranových dolů v Jáchymově po roce 1945 (Zuzana Jakobová)

Štola č. 1 – komentovaná prohlídka s průvodcem – komentovaná prohlídka 300 m dlouhé štoly, ve které je instalovaná expozice důlní techniky – vozíky, vrtáky, nářadí apod. Ražba štoly proběhla v rámci rozsáhlých průzkumných prací bývalými Jáchymovskými doley v letech 1952 – 1953. Areál Štoly č. 1 v roce 2015 prošel rozsáhlou rekonstrukcí. Nově postavená vstupní budova projektovaná ve stylu „lágrovských“ baráků slouží jako zázemí pro vstup do štoly a je v ní umístěná také expozice hornického skanzenu a informační centrum Česko – bavorského geoparku a Montanregionu Krušnohoří.

Informačně a textově obsáhlá tabule Česko bavorského geoparku před vstupní budovou Štoly č. 1 (autor: Z. Jakobová)

Foto: Prohlídka Štoly č. 1 (autor: Zuzana Jakobová)

Rudá věž smrti v Ostrově je cihlová věž, která sloužila v letech 1951 – 1956 jako třídírna uranové rudy v komunistickém pracovním táboře Vykmánov II. (krycí název „L“). Za nelidských podmínek zde pracovali političtí vězni – hrdinové západního odboje, letci, vojáci, katoličtí kněží a intelektuálové, kteří byli považováni za největší nepřítel a ohrožení komunistického režimu. Na přelomu 50. a 60. let 20. století se komplex budov stal součástí nově vybudovaného trolejbusového závodu Škoda Ostrov, který definitivně ukončil svou výrobu v roce 2008 a Rudou věž smrti i s příslušným pozemkem daroval Konfederaci politických vězňů České republiky. Ve stejném roce byla Věž smrti prohlášena za národní kulturní památku. Je jednou z pěti lokalit v České republice, které byly 6. července 2019 spolu s dalšími 17 lokalitami v Sasku zapsány pod souhrnným názvem Hornický region Erzgebirge / Krušnohoří na Seznam světového dědictví UNESCO. V současné době si lze domluvit komentovanou prohlídku objektu.

Foto: Rudá věž smrti (autor: Zuzana Jakobová)

V roce 2022 byla v Rudé věži smrti otevřena expozice připomínající život vězňů v uranovém lágru komunistického Československa. Dobové fotografie a svědectví pamětníků přibližují tábor v době 50. let a jeho pohnutou historii. Při výkladu se návštěvníci dozví o těžbě nerostných surovin v Krušnohoří, mj. i uranu a o životě politických vězňů v táboře L, kterému se přezdívalo likvidační. A to nejen kvůli všudypřítomnému radioaktivnímu prachu v úpravně uranové rudy, ale také kvůli přísnému režimu v táboře. Expozice je rozdělena do několika částí. Ta první ukazuje, co se stane s člověkem, když se do tábora dostane – fotografie beze jména symbolizují to, že příchodem do tábora se z jednotlivce stane součást masy, které režim vnímal jenom jako otrockou sílu. Na druhém konci věže jsou pak medailony se jmény, fotografiemi či s osobními vzpomínkami vězňů. Na informačních panelech se lze dočíst také o historii těžby uranu či všedním životě vězňů i dozorců v táboře. Expozice připomíná i pozdější historii tábora – od 60. let zde fungovala továrna na trolejbusy a zároveň jeho část dodnes slouží jako věznice. Expozici připravil Ústav pro studium totalitních režimů ve spolupráci s Konfederací politických vězňů ČR. (zdroj: <https://www.icostrov.cz/ruda-vez-smrti/>)

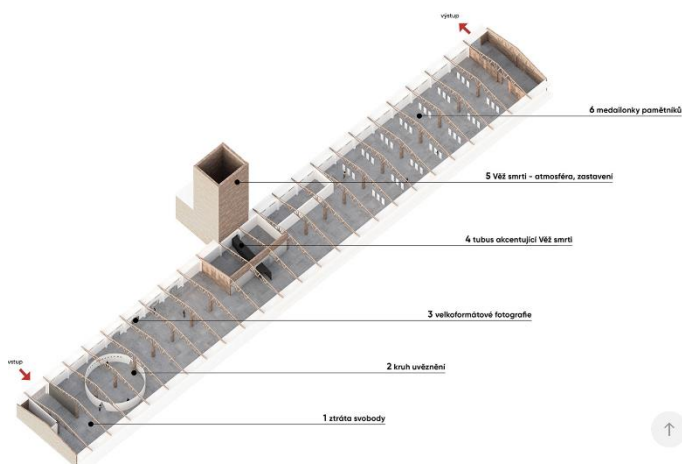

Foto: Expozice v Rudé věži smrti (autor: Zuzana Jakobová) a plánek expozice od architektonického studia COSMOS <https://studiocosmo.cz/expozice-ve-vezi-smrti>

Pamětní desky a tabule

Foto: Pamětní deska u Rudé věže smrti (autor: Zuzana Jakobová)

Foto: Kříž a mohyla Jáchymov (zdroj: archiv Řetížkárny)

Foto: Křížová cesta ke svobodě, pomník brána svobody a pamětní kameny (zdroj: <http://www.pametnimista.usd.cas.cz/jachymov-pametni-kameny-tzv-krizova-cesta-ke-svobode/>)

Foto: Symbolický hrob politických vězňů na hřbitově v Jáchymově (zdroj: <http://www.pametnimista.usd.cas.cz/jachymov-hrob-politickyh-veznu/>)

Foto: Pamětní deska na Rudé věži smrti v Ostrově (vlevo) a památník v kapli Sv. Floriána v Ostrově (vpravo) (zdroj: <http://www.pametnimista.usd.cas.cz/>)

Další interpretace v okolí

Radonová stezka je situována v Jáchymově. Začíná před muzeem a je dlouhá 3,5 km. Na 10 panelech komplexně seznamuje návštěvníky s plynem radon. Dozví se, jak je to s radioaktivitou v přírodě, jak se

měří i jak se proti ní účinně chránit. Provede návštěvníky historií jejího objevování a seznámí je s významnými osobnostmi, které se na poznání radioaktivity podíleli.

Více informací: <https://www.radonovastezka.eu/>

Foto: Panely Radonové stezky (autor: Zuzana Jakobová)

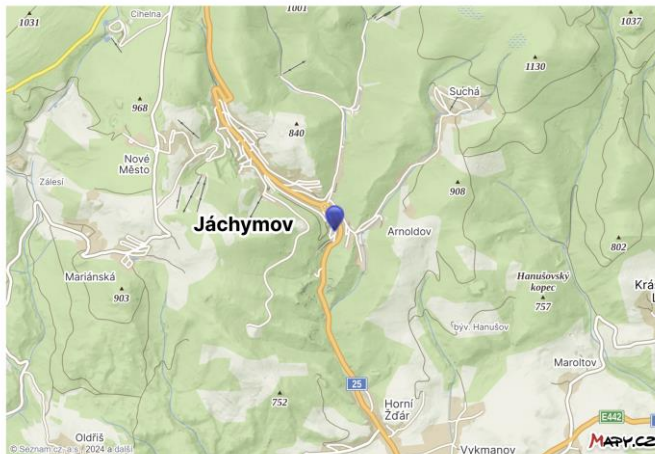
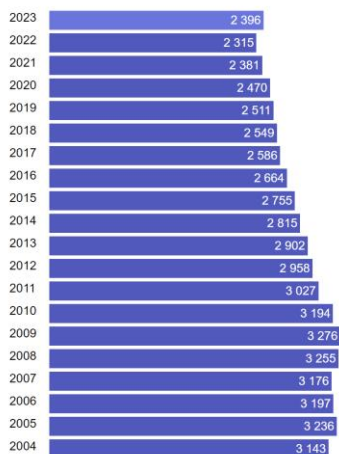
Medvědí stezka je hravá stezka pro objevování krás Jáchymova s dětmi. Připravilo ji jáchymovské informační centrum. V jejím průběhu narazí návštěvníci na témata krajina, těžba stříbra, ražba tolaru, nejmladší hrad v Čechách a také se seznámí s místem, kde byl spatřen a zřejmě i uloven poslední medvěd na Jáchymovsku. V informačním centru v Jáchymově je možné vyzvednout barevnou hrací kartu, která provází stezkou. Po vyplnění je možné si vyzvednout odměnu. Cesta vede kolem dolu Svornost, Šlikovy věže. Stezka je okružní a měří necelé 3 km.

Foto: Medvědí stezka Jáchymov (zdroj: <https://www.kudyznudy.cz/aktivity/medvedi-stezka-v-jachymove>)

Příloha k analýze počtu stálých obyvatel a obyvatel nejbližších obcí – grafy

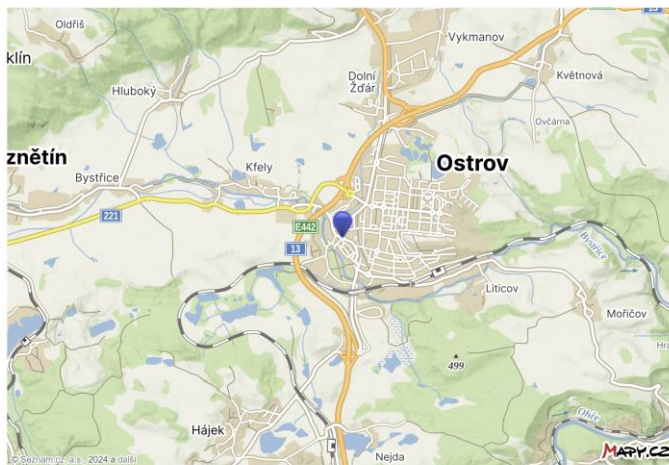
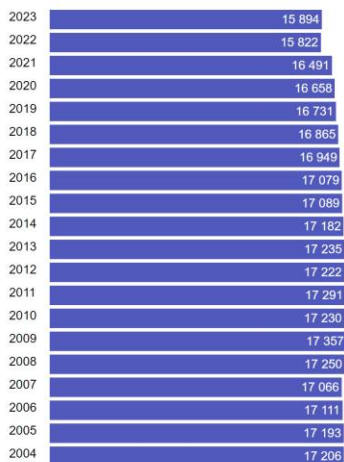
Počet obyvatel v obci Jáchymov, Karlovy Vary

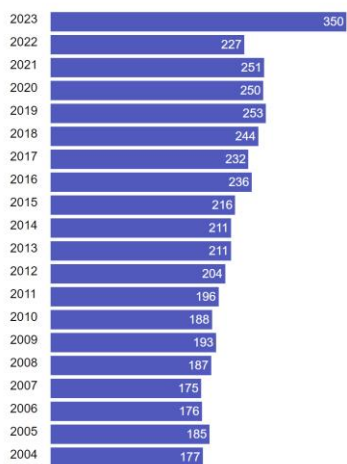
Obr. <https://obyvateleceska.cz/karlovy-vary/jachymov/555215>

Stanovení počtu obyvatel nejbližších obcí

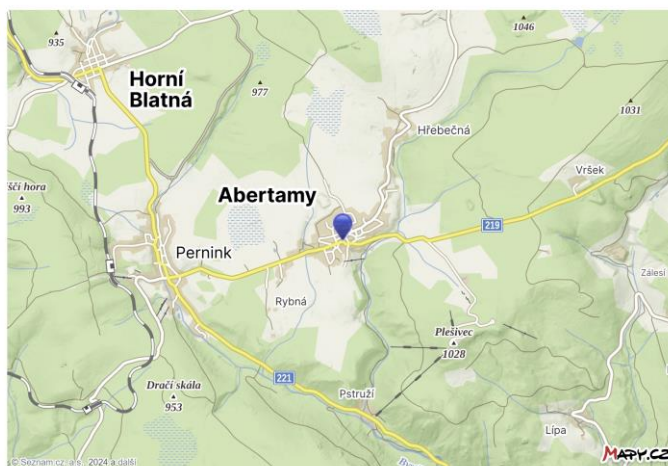
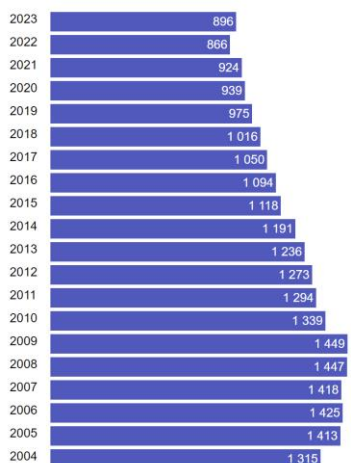
Počet obyvatel v obci Ostrov, Karlovy Vary

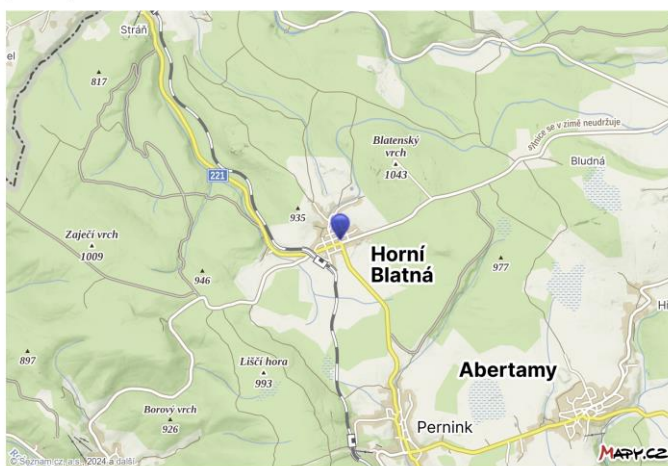
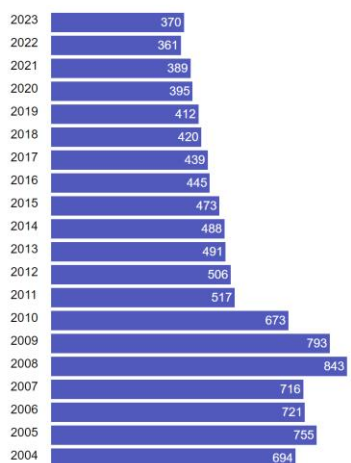
Počet obyvatel v obci Boží Dar, Karlovy Vary

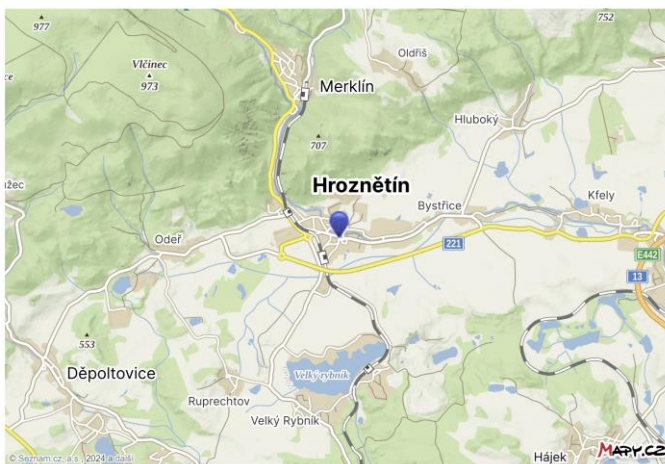
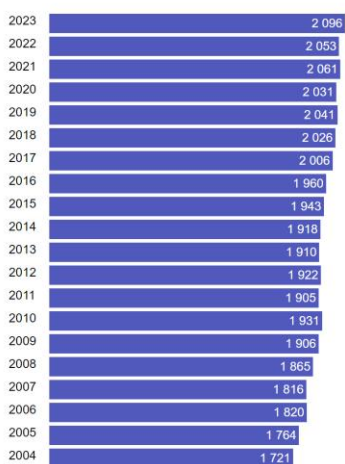
Počet obyvatel v obci Abertamy, Karlovy Vary

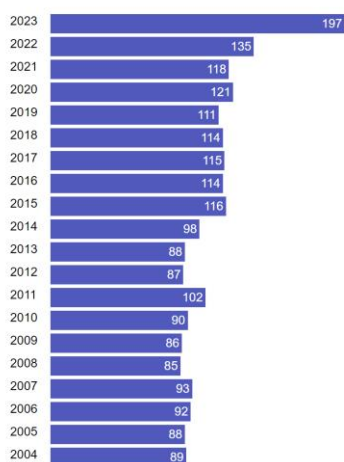
Počet obyvatel v obci Horní Blatná, Karlovy Vary

Počet obyvatel v obci Hroznětín, Karlovy Vary

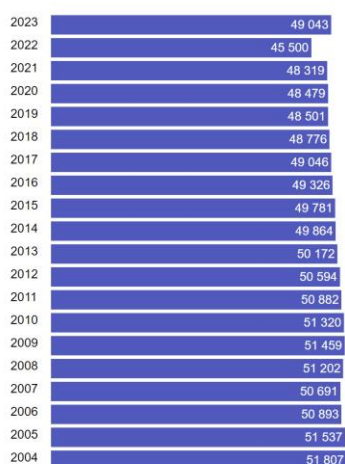

Počet obyvatel v obci Loučná pod Klínovcem, Chomutov

Stanovení počtu obyvatel v KV kraji

Počet obyvatel v obci Karlovy Vary, Karlovy Vary

Evidence počtu návštěvníků Jáchymova a okolí z jednotlivých turistických cílů, kde probíhá monitoring (zdroj: Montanregion Krušné Hory a IKC Jáchymov a Muzeum Sokolov). Žlutě jsou v tabulkách označena data týkající se přímo Jáchymova.

Návštěvnost infocenter

Infocentrum	Počet návštěvníků								
	2015	2016	2017	2018	2019	2020*	2021*	2022	2023
IKC Jáchymov	16 309	n.a.	17 352	14 982	15 603	18 267	18 417	34 414	32.232
z toho zahraniční	n.a.	n.a.	1 732	1 476	1 363	660	396	852	937
IC Abertamy	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	3 499	3 151	2 973**		
IC Boží Dar	103 815	99 461	99 639	104 046	118 487	96 166	66 592**	121 749	
z toho zahraniční	28 %	27,2 %	27,6 %	25,6 %	18,9 %	10,5 %	3,6 %	n.a.	
IC Horní Blatná	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.		
IC Krupka	n.a.	2 504	2 194	1 666	2 540	2 230	1 456	1 510	1 653
IC HKK Krupka	---	---	---	2 386	2 516	1 022	1 848**	1 752	1 562

n. a. – údaje nejsou k dispozici

* v roce 2020 a 2021 byla návštěvnost ovlivněna protiepidemickými nařízeními

Zdroj: městské úřady

Klienti z ciziny u IKC Jáchymov jsou především z Německa, Polska a následně dalších zemí.

Návštěvnost prohlídkových důlních děl

Důlní dílo	Počet návštěvníků								
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Štola č. 1	7 566	7 602	9 545	10 060	11 141	13 502	13 725	12 890	13 034
z toho zahraniční	2 522	2 534			cca 30 %	cca 10 %	cca 10 %		
Důl Mauritius	3 800	3 450	3 240	4 128	5 181	5 779	5 035	5 049	5 140
Štola Johannes	501	951	1 017	1 554	2 352	2 366	2 391	2 951	2 660
Štola P. Marie Pomocné	---	cca 1 800	cca 1 800	cca 2 000	cca 2 350	cca 4 200	cca 4 200		
Štola Starý Martin	5 597	6 143	5 682	5 633	6 910	4 910	3 770*	5 256	4 972

Zdroj: provozovatelé důlních děl

Zvýšená návštěvnost v letech 2020 a 2021 je příčinou toho, že za dob epidemie koronaviru byla návštěva pro krajské organizace zdarma

Komentáře k návštěvnosti Štoly č. 1 od pana Runda z Muzea Sokolov:

2019 - "Normál" , vyhlášení UNESCO.

2020 - úbytek cizinců, díky akci zdarma pro krajské organizace byla návštěvnost Štoly 1 vysoká.

2021 - stále úbytek cizinců, češi v cizině - 13725 návštěvníků (možný vliv UNESCO??)

2022 - 12890 návštěvníků - školní výlety. Jinak pokles - cizinci chybí + češi v cizině.

2023 - 13034 návštěvníků. Zvýšená spolupráce s političtí vezni.cz (domluvena podpora i KV kraje). Češi stále v cizině. Cizinců je málo. Sezónu zachránilo mimořádně teplé zří.

Návštěvnost muzeí a dalších expozic

Zařízení	Počet návštěvníků
----------	-------------------

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Muzeum Královská mincovna	9 834	11 133	10 690	9 891	11 786	18 017	9 152 ⁷	15 767	
Expozice knihovny latinské školy	---	---	---	---	---	3 394	1 976	2 984	2 077 k 14.9.
Kostel Všechných svatých	588	377	640	454	609	609	---	147 ⁷	
Muzeum Boží Dar			32 033	23 335	35 258	25 454	17 866	25 293	17 095*
Kostel sv. Anny (Boží Dar)	---	---	---	---	---	---	---	---	26 784*
Muzeum Horní Blatná	982	813	1 285	32 ²	836	1 167			
Rudá věž smrti	---	---	---	---	---	793	cca 4 000		
Muzeum Krupka				---	---	---	---	---	---
Hasičské muzeum	---	2 090	1 669	1 277	1 076	689	553 ⁵	686	631
Kostel sv. Anny (Krupka)	1 250	1 312	1 116	---	1 018	540	872 ⁶	774	752
Kaple sv. Wolfganga	6 315	6 792	4 834	5 182	4 983	3 650	3 439 ⁶	4 336	4 532
Vápenka v Háji u Loučné p. K.	---	---	---	---	---	cca 30 ⁴	cca 450		

Zdroj: provozovatelé zařízení, v případě Rudé věže smrti RMZ 2020 (2020), KPV ČR (2021)

Pozn: ¹v roce 2021 probíhala rekonstrukce. ²v roce 2018 probíhala rekonstrukce objektu a příprava nové expozice, otevřeno bylo pouze v prosinci, ³v roce 2018 probíhala rekonstrukce objektu, ⁴jen listopad, ⁵květen–prosinec, ⁶červen–září, ⁷do srpna probíhala rekonstrukce, prohlídky jen poslední týden v srpnu a září – říjen

* Od instalace čidla

Návštěvnost NS Jáchymovské peklo dle počtu načtení QR kódů na naučné stezce (zdroj www.taggmanager.cz a Muzeum Sokolov). Počet přístupů od ledna 2023 do prosince 2023 na NS Jáchymovské peklo byl zaznamenán 13 824 načtení QR kódů.

Jáchymovské peklo	I.23	II.23	III.23	IV.23	V.23	VI.23	VII.23	VIII.23	IX.23	X.23	XI.23	XII.23		
Křížová cesta		84	64	89	63	92	66	93	110	33	70	64	59	887
Důl Svornost		84	81	79	61	86	56	117	119	31	66	52	70	902
Hornický skanzen		101	49	65	59	95	53	94	101	25	60	59	73	834
Mauthausenské schody		84	54	58	61	86	60	105	114	25	64	51	54	816
Tábor Svornost		220	136	204	228	268	240	297	306	69	209	197	211	2585
Městský rybník		73	53	58	75	82	62	98	85	24	57	48	61	776
Tábor Nikolaj		66	54	71	49	79	61	90	67	27	46	59	61	730
Jáchymovské lesy		51	41	73	39	68	52	80	65	19	36	49	46	619
Důl Eduard		64	52	65	36	65	47	63	62	19	46	43	49	611
Heinzův rybník		61	50	57	35	67	61	69	70	22	61	48	51	652
Tábory Eliáš I a II - krycí označení N		63	54	74	59	71	60	85	90	32	57	54	48	747
Skautský kříž		72	44	57	46	82	55	63	75	21	43	47	37	642
Tábor Rovnost - krycí označení P		84	62	71	61	86	73	87	87	31	62	50	52	806
Důl Rovnost		59	44	67	55	60	55	66	65	23	43	50	44	631
Švýcar		63	38	58	41	52	32	51	53	20	36	56	73	573
Kaplička Matky Boží		54	39	52	34	53	33	51	46	21	35	39	45	502
Kaplička Panny Marie Altöttské		44	42	65	39	59	34	45	50	18	38	34	43	511

Příloha – znění a vyhodnocení dotazníku určeného návštěvníkům Řetízárny

Odkaz na kompletní znění dotazníku a odpovědi naleznete [zde](#).

Příloha – znění a vyhodnocení dotazníku určeného školám

Odkaz na kompletní znění dotazníku a odpovědi naleznete [zde](#).

Příloha – vybrané články a média – vnější pohled na Řetízárnu a okolí

Klíčová slova: Jáchymov – Důl Rovnost, Řetízárna, Politictí vězni, Uranové lágry, Rovnost

Časové období 2020 – 2024

KARLOVARSKÝ DENÍK

2023

https://karlovarsky.denik.cz/zpravy_region/ruda-vez-smrti-nabidne-unikatni-expozici-ukaze-i-kartacky-politicky-veznu-2021.html

https://karlovarsky.denik.cz/zpravy_region/misto-kde-zazili-politicti-vezni-peklo-ma-slouzit-k-zabave-sportu-a-relaxu-20231.html

<https://karlovarsky.denik.cz/veda-a-technika/nerostne-bohatstvi-cesko.html>

<https://karlovarsky.denik.cz/cestujeme-doma/ruda-vez-smrti-radiace-lagr-uran-vykmanov.html>

2022

https://www.denik.cz/z_domova/skaut-karel-kukal-politicky-vezen-uranove-lagry-velky-utek-sachta-jachymov.html

https://karlovarsky.denik.cz/zpravy_region/vez-smrti-potrebuje-penize-vyhodou-by-bylo-kdyby-ji-vlastnil-pamatkovy-ustav-202.html

2021

https://karlovarsky.denik.cz/zpravy_region/z-veze-smrti-se-ma-stat-mezinarodni-muzeum-otrockych-praci-20210529.html

https://karlovarsky.denik.cz/zpravy_region/pietni-ceremonial-jachymovske-peklo-ucti-pamatku-muklu-20210528.html

https://karlovarsky.denik.cz/zpravy_region/ruda-vez-smrti-nabidne-unikatni-expozici-ukaze-i-kartacky-politicky-veznu-2021.html

2020

<https://karlovarsky.denik.cz/zpravy-z-ceska/post-bellum-kominek2020.html>

<https://karlovarsky.denik.cz/ctenar-reporter/vezen-utekl-a-sel-se-sam-udat-20200202.html>

2019

<https://karlovarsky.denik.cz/zpravy-z-ceska/utek-mu-prekazilo-udani-za-pomoc-politickemu-vezni-skoncil-na-tri-roky-v-lagru-20200621.html>

KRUŠNOHORSKÉ LISTY - <https://krusnohorsko.com/krusnohorsko/krusnohorske-listy/>

Podzim 2021, č.2

Cena Magnesia Litera za příběh z Jáchymova

Lenka ELBE obdržela prestižní cenu literární kritiky za knihu URANOVA v kategorii Debut roku. Tajemný příběh se odehrává v Jáchymově a reflektuje některé historické momenty města. Naše město je tu nahlíženo optikou cizinců. Jáchymov se stal inspirací poté, co jej autorka navštívila (její dědeček byl zavřený v uranovém lágru) a pocítila jeho zvláštní atmosféru. Kniha je mimo jiné o nutnosti blokovat zlo kolem nás. Gratulujeme a jsme rádi, že Jáchymov přináší inspiraci začínajícím spisovatelům. Text: Lucie Šafránková

Zima 2021, č. 3

Zapomenutým údolím bez sněhu i se sněhem

Údolí Eliášského potoka nad Jáchymovem se dá skutečně nazvat zapomenutým. Kdysi tu bylo živo, zdejší prostor zaplňovali lidé z blízké vesničky, pracovníci důlních provozů a později i osazenstvo neblaze proslulých pracovních táborů... https://krusnohorsko.com/wp-content/uploads/2022/03/3_KRUSNOHORSKE_LISTY-2021-zima.pdf

2022, č.3

Pomozte zachránit Řetízárnu

<https://krusnohorsko.com/wp-content/uploads/2022/07/KRUSNOHORSKE-LISTY-03-2022-web.pdf>

2022, č. 4

Setkání na Eliáši bude letos už potřicáté

Rozprava s Cyrilem Svobodou o novodobé historii osídlování Suché u Jáchymova

<https://krusnohorsko.com/wp-content/uploads/2022/10/KRUSNOHORSKE-LISTY-04-2022.pdf>

2022, č. 5

Číslo věnované Jáchymovu

https://krusnohorsko.com/wp-content/uploads/2023/02/KHL-22_5.pdf

2023, č. 1

Paměť národa v Krušných horách

Tomáš Bouška „Jáchymov je plastickou učebnicí historie i přítomnosti“

<https://krusnohorsko.com/wp-content/uploads/2023/03/KRUSNOHORSKE-LISTY-01-2023-nahled3.pdf>

2023, č. 5 a 6

Jáchymov má novou radonovou stezku

<https://krusnohorsko.com/wp-content/uploads/2024/03/KRUSNOHORSKE-LISTY-05-2023-1.pdf>

KARLOVARSKÁ DRBNA

<https://karlovarska.drba.cz/zpravy/spolecnost/8778-o-zlocinech-50-let-by-se-melo-vice-mluvit-iniciativa-zachrana-retizkarny-se-o-to-snazi-treba-skrze-poradani-festivalu.html>

<https://karlovarska.drba.cz/drba/bez-servitku/7503-koupil-posledni-budovu-u-lagru-v-jachymove-ted-pripomina-tema-politicky-veznu-nezapominejme-rika-tomas-bouska.html>

iROZHLAS

https://www.irozhlas.cz/veda-technologie/historie/tabor-rovnost-retizkarna-santa-obnova_2402071314_ako

https://www.irozhlas.cz/veda-technologie/historie/jachymov-dul-politicky-vezen-jozef-kycka-historie-komunismus_2311190828_afo

ČESKÝ ROZHLAS KARLOVY VARY

<https://vary.rozhlas.cz/festival-retizkarna-prijdte-se-pobavit-uzit-si-vikend-a-zaroven-pomoc-jedinecne-9225181>

<https://vary.rozhlas.cz/prvni-oficialni-festival-retizkarna-je-tady-prijdte-se-pobavit-a-podporte-dobrou-9005757?fbclid=IwAR02QZY0H3h134A-nkVPLJCT1lhJsdszudFjAbW3QJiWzVcw6s-ozd3YWuA>

<https://vary.rozhlas.cz/retizkarna-v-jachymove-ma-noveho-majitele-z-byvale-prevlekarny-politicky-veznu-8846214>

<https://vary.rozhlas.cz/festival-retizkarna-se-kona-uz-tento-vikend-prijdte-se-pobavit-a-zaroven-pomoc-9246203>

<https://vary.rozhlas.cz/historii-pracovniho-tabora-rovnost-pripomina-uz-jen-zchatrala-budova-retizkarny-8752732>

MŮJ ROZHLAS

<https://www.mujirozhlas.cz/portrety/frantisek-palecek-velitel-ktery-si-zakladal-na-spatne-povesti>

RADIO BEAT - ROCKOVÁ ZPOVĚDNICE

<https://www.youtube.com/watch?v=ySFBCmJ5YG0>

KOKTEJL

<https://www.koktejl.cz/zajimavosti/vikendove-vyletovani-retizkarna-byvaleho-uranoveho-dolu-ukryva-pribehy-veznu-i-dozorcu/>

HEDLINER

<https://www.headliner.cz/novinky/glosa-petr-linhart-a-hmlisto-pokracuji-v-ceskoslovenske-spolupraci-emotivnim-klipem-jachymov>

VIDEA

Dokumentární cyklus Příběhy Řetízárny - <https://www.youtube.com/watch?v=dABnA0ulHYQ>

Hudební klip Hmlisto a Petr Linhart: Jáchymov (official video):

<https://www.youtube.com/watch?v=u7KvoFynAJ4&t=215s>

MEDIUM.CZ

<https://medium.seznam.cz/clanek/jakub-kapanik-jachymov-byl-perlou-krusnych-hor-znicil-jej-odsun-a-komuniste-72395>

Novinky.cz

Místo děje Krušnohoří: Klement Gottwald čestným občanem Jáchymova -

https://www.novinky.cz/clanek/kultura-knihy-misto-deje-krusnohori-klement-gottwald-cestnym-obcanem-jachymova-40481678?fbclid=IwY2xjawEVbP9leHRuA2FlbQlxMQABHWaHAVMWXdiU3TKSlwVujJ3gcdXF6AqmCRh6qPROo3RsnmOytua0LcPVrw_aem_Eh-tQuzCGjJ4lyEVdZKHzQ

100+1

<https://www.stoplusjednicka.cz/vezni-uranoveho-pekla-prace-v-komunistickyh-lagrech-byla-cestou-na-smrt>

Paměť národa

<https://www.pametnaroda.cz/cs/magazin/rozhovory/jachymovske-lagry-pripominaly-gulagy-nacisticke-tabory-rika-archeolog-pavel>

Krušné hory zažívají renesanci a začínají je objevovat i turisté. O propagaci krás a historie Krušných hor se zasazují také současní autoři jako spisovatel **Štěpán Javůrek** se svou trilogií Sudetský dům a dalšími knihami z prostředí KH, dále **Miloš Urban** se svými knihami o Krušných horách a dále propagátor KH **Petr Mikšíček**, jehož aktivity a filmy o KH jsou známé široké veřejnosti (web a seriál Great walks <https://greatwalks.cz/>).

Krušné hory ve filmu: film Štěpána Altrichtera Schmitke z roku 2014 má podtitul Vítejte v Krušných horách, Herr inženýr! <https://kviff.tv/katalog/schmitke>

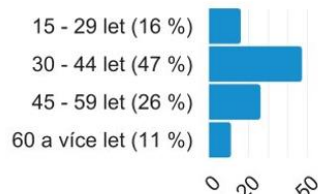
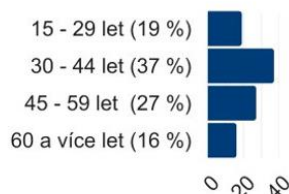
Mediální obraz Jáchymova a okolí byl spojován hlavně s těžbou uranu a dalších rud, komunistickým útlakem, chudobou, zničenými budovami a slabou ekonomikou.

Příloha – profil návštěvníka Karlovarského kraje

Tyto data nám mohou pomoci porozumět chování návštěvníků a jejich potřebám a očekávání.

Domácí cestovní ruch

Zdrojem dat pro analýzu byly statistiky z Czech Tourism za období 2018 – 2019.

64% návštěvníků Karlovarského kraje jsou turisté (dále jen T), kteří tu přenocovávají, a to nejčastěji v hromadných ubytovacích zařízeních (84%), zbývajících 34 % jsou výletníci (dále jen V), kteří zde tráví jen den.

Návštěvu si obě skupiny nejčastěji organizují sami (T 82%, V 97%) a jedná se převážně o opakované návštěvy (T 76%, V 87%). Nejčastějším způsobem dopravy u obou skupin je auto nebo motorka (T 71%, V 84%).

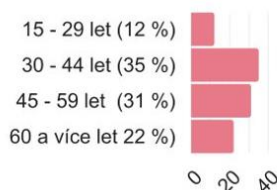
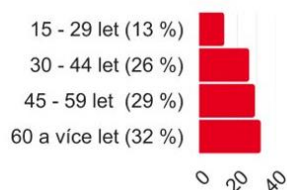
Nejčastějším důvodem návštěvy kraje je u obou skupin rekreace (T 60%, V 68%). Na druhém místě turisté uvedli jiné důvody (24%) a výletníci pak návštěvu (20%). Z aktivit, které na území kraje návštěvníci provozují, je pak nejčastější u turistů návštěva přírodních památek (49%) a pěší turistika (42%) spolu s péčí o duševní a fyzické zdraví (39%) a návštěva kulturních památek (38%).

Výletníci jezdí nejvíce za kulturními (38%) a přírodními (37%) památkami a za pěší turistikou (34%) a návštěvou příbuzných (24%).

Podrobná data z Czech Tourism jsou součástí přílohy tohoto dokumentu.

Příjezdový cestovní ruch

Zdrojem dat pro analýzu byly statistiky z Czech Tourism za období 2018 – 2019.

U zahraničních návštěvníků kraje převažují ti, kteří v kraji nocují – turisté (72%), a to nejčastěji v hromadných ubytovacích zařízeních (84%). Zbývající část tvoří jednodenní návštěvníci kraje (28%). I u zahraničních návštěvníků si nejčastěji organizují návštěvu sami (T 61%, V 94%), ale využívají též organizaci prostřednictvím cestovních kanceláří (T 33%, V 4%). U způsobu dopravy převažuje doprava autem nebo motorkou. Nejčastějším důvodem návštěvy kraje je rekreace (T 63%, V 71%) a u turistů následuje jiné, u výletníků jsou to nákupy (13%). Z aktivit u turistů převládá návštěva přírodních a kulturních památek spolu s péčí o duševní a fyzické zdraví. Výletníci přijíždějí za přírodními a kulturními památkami, pěší turistikou a gastronomií.

Podrobná data z Czech Tourism jsou součástí přílohy tohoto dokumentu.

Návštěvnost turistických cílů Karlovarského kraje

Dle dat z Czech Tourism patří k nejnavštěvovanějším turistickým atrakcím v kraji:

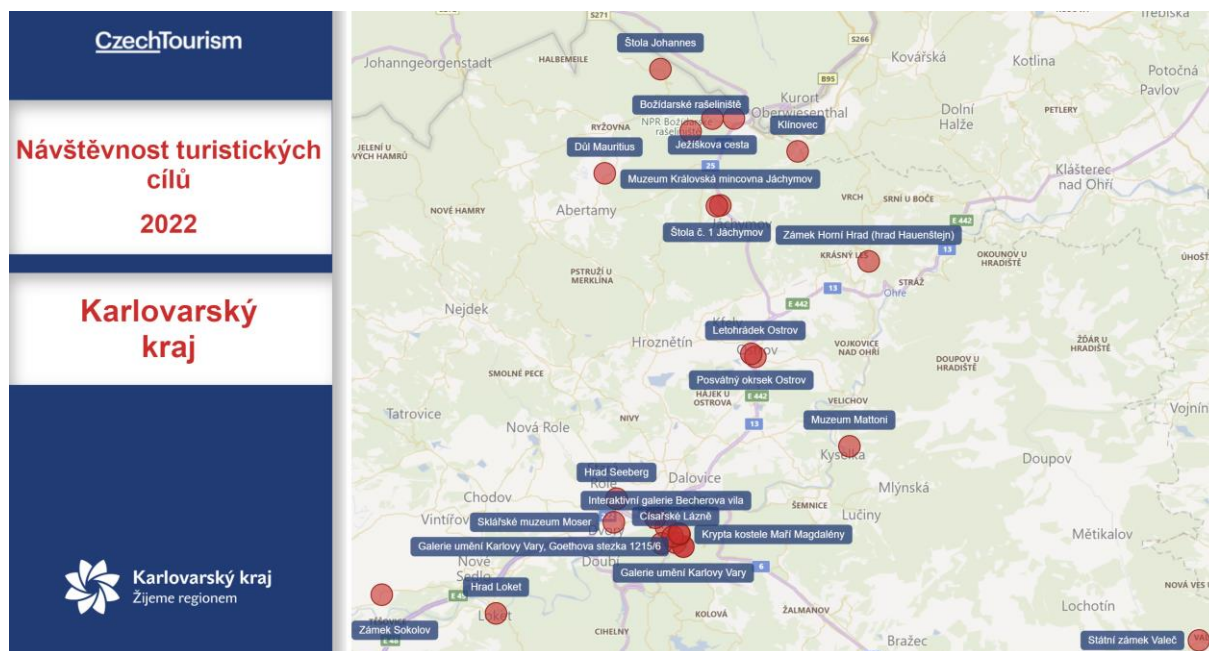
- hrad Loket
- Miniaturpark Bohemium
- Motýlí dům Karlovy Vary
- Chebský hrad
- Národní přírodní rezervace Soos
- Návštěvnícké centrum Becherovka
- Státní hrad a zámek Bečov nad Teplou

Z vědecko – technických památek pak jde o Sklářské muzeum Moser, podzemní vřídla, Štola č. 1 v Jáchymově, Hornické muzeum Krásno, důl Jeroným, štola Johannes.

Z přírodních cílů je to kromě rezervace Soos také Ježiškova cesta a Bečovská botanická zahrada.

Z muzeí je nejnavštěvovanější Návštěvnícké centrum Becherovka. Následuje Muzeum Karlovy Vary a Vlastivědné muzeum Boží Dar, Galerie výtvarného umění v Chebu a Galerie umění Karlovy Vary.

Podrobná data z Czech Tourism jsou součástí přílohy tohoto dokumentu.

Zdroj: <https://tourdata.cz/data/navstevnost-turistickych-cilu-2022-karlovarsky-kraj/>

KARLOVARSKÝ KRAJ

4 827mil. Kč

HPH CESTOVNÍHO RUCHU
Satelitní účet ČSÚ 2018

PRÍMÉ PRŮMĚRNÉ ÚTRATY (OS. / DEN)

746 Kč

DOMÁCÍ
TURISTÉ

427 Kč

DOMÁCÍ
VÝLETNÍCI

2 131 Kč

(876 během cesty)

ZAHRANIČNÍ
TURISTÉ

1 526 Kč

(1 231 během cesty)

ZAHRANIČNÍ
VÝLETNÍCI

POČET PŘENOCOVÁNÍ (TURISTÉ) POČET VÝLETODNÍ (VÝLETNÍCI)

3,5 mil.

DOMÁCÍ
TURISTÉ

1,8 mil.

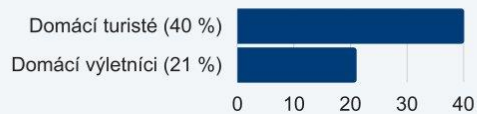
DOMÁCÍ
VÝLETNÍCI

2,4 mil.

ZAHRANIČNÍ
TURISTÉ

925 tis.

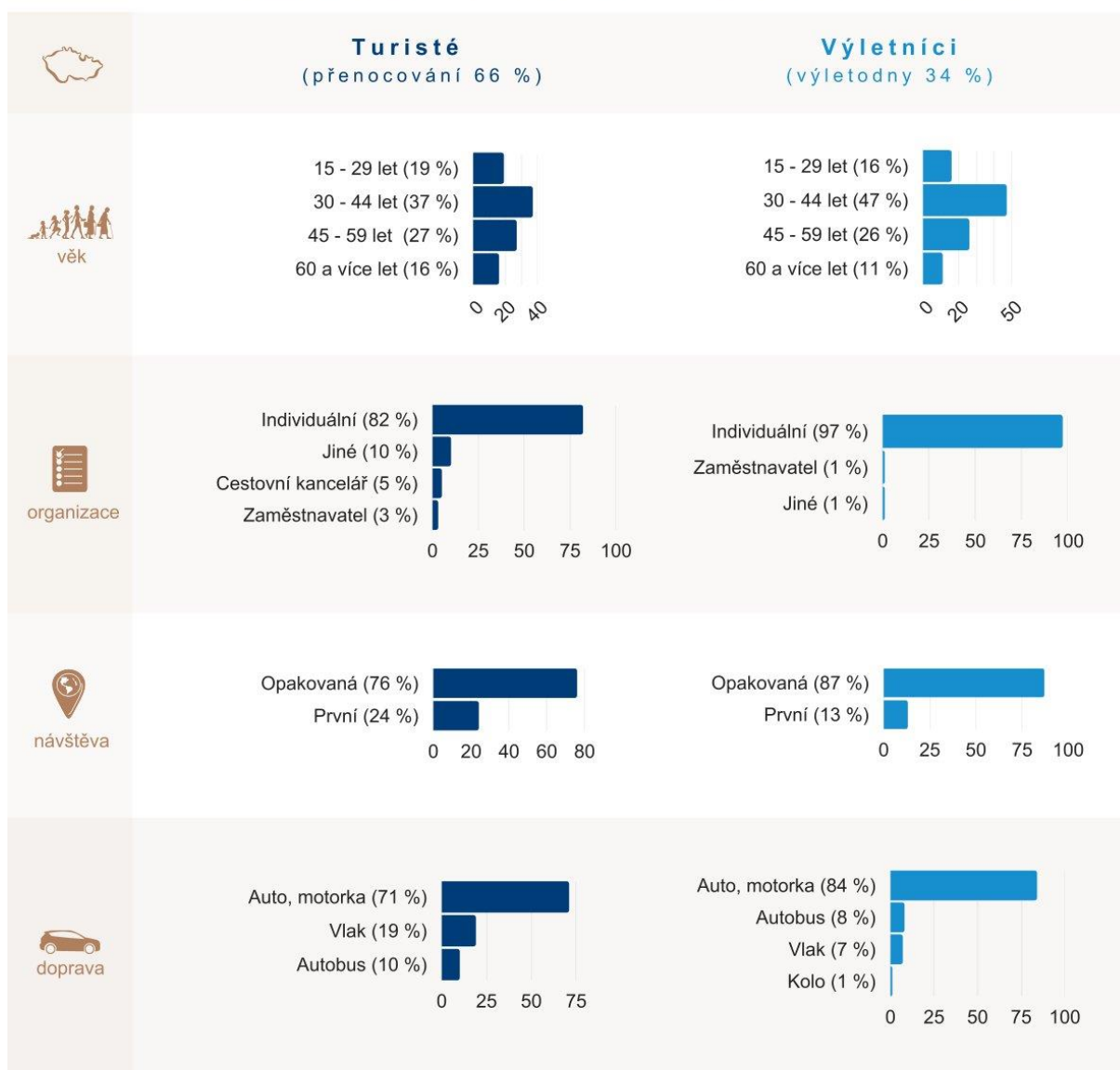
ZAHRANIČNÍ
VÝLETNÍCI

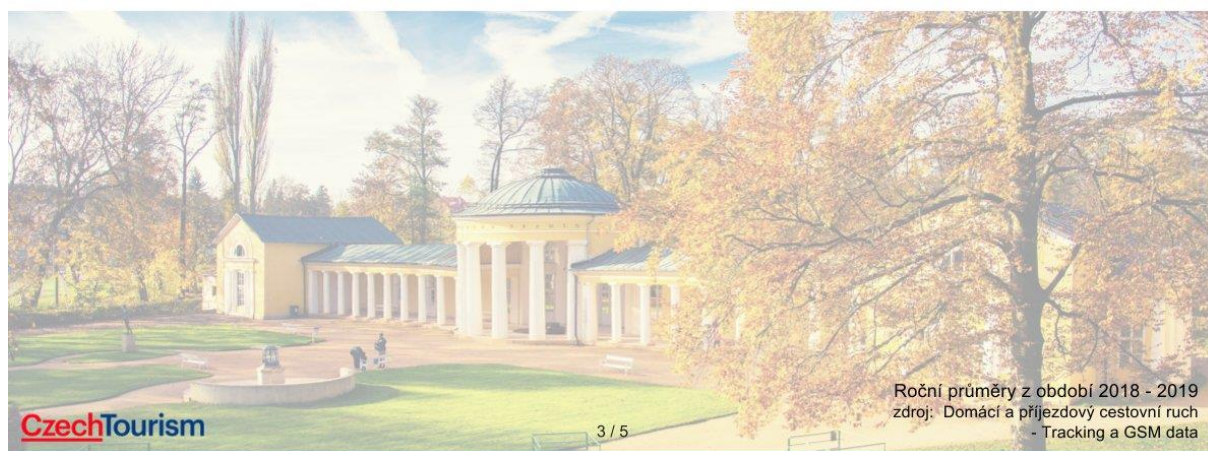
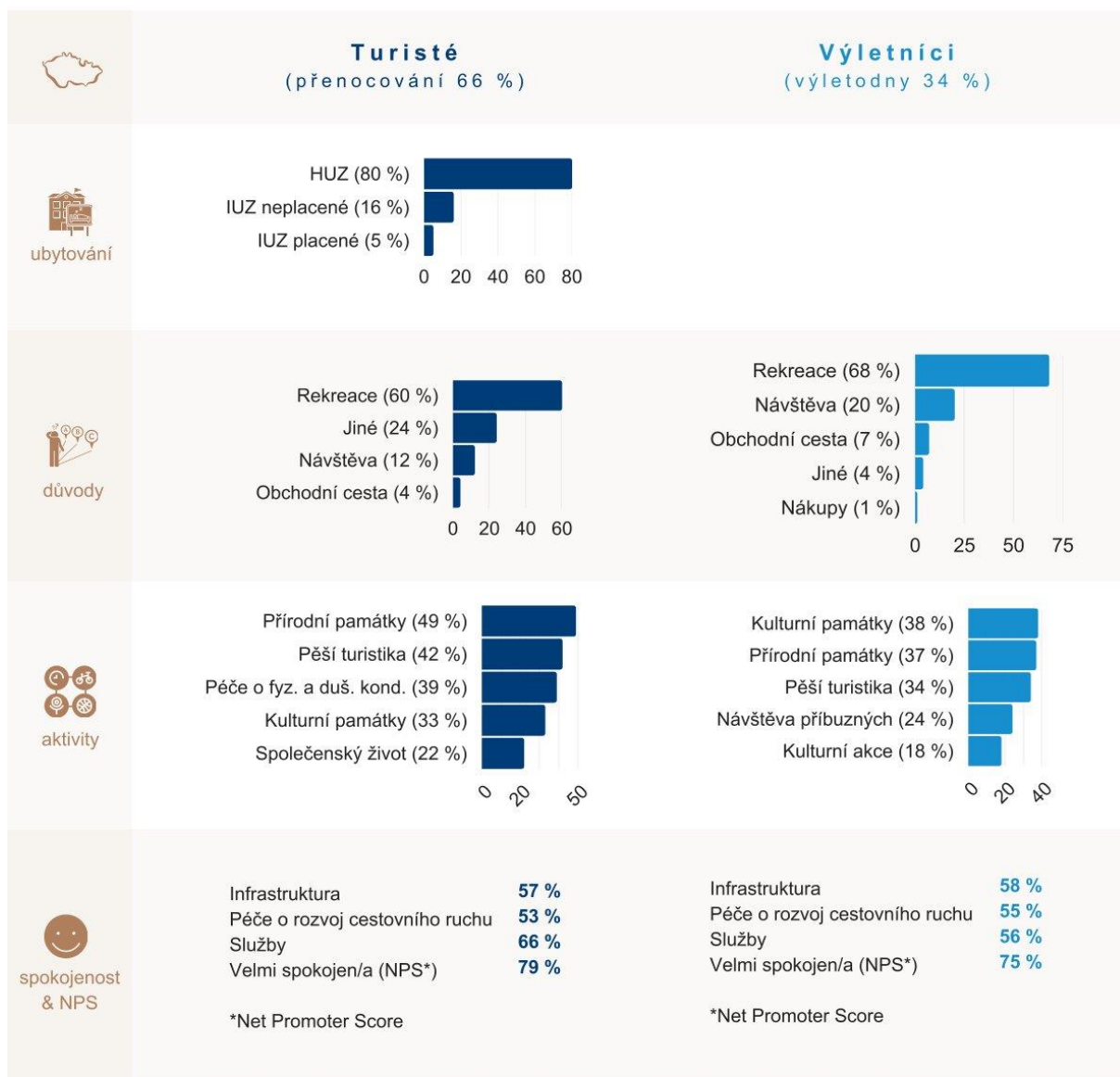

Top 5 Zemí dle původu návštěvníka:

Německo Rusko Ukrajina Slovensko Rakousko

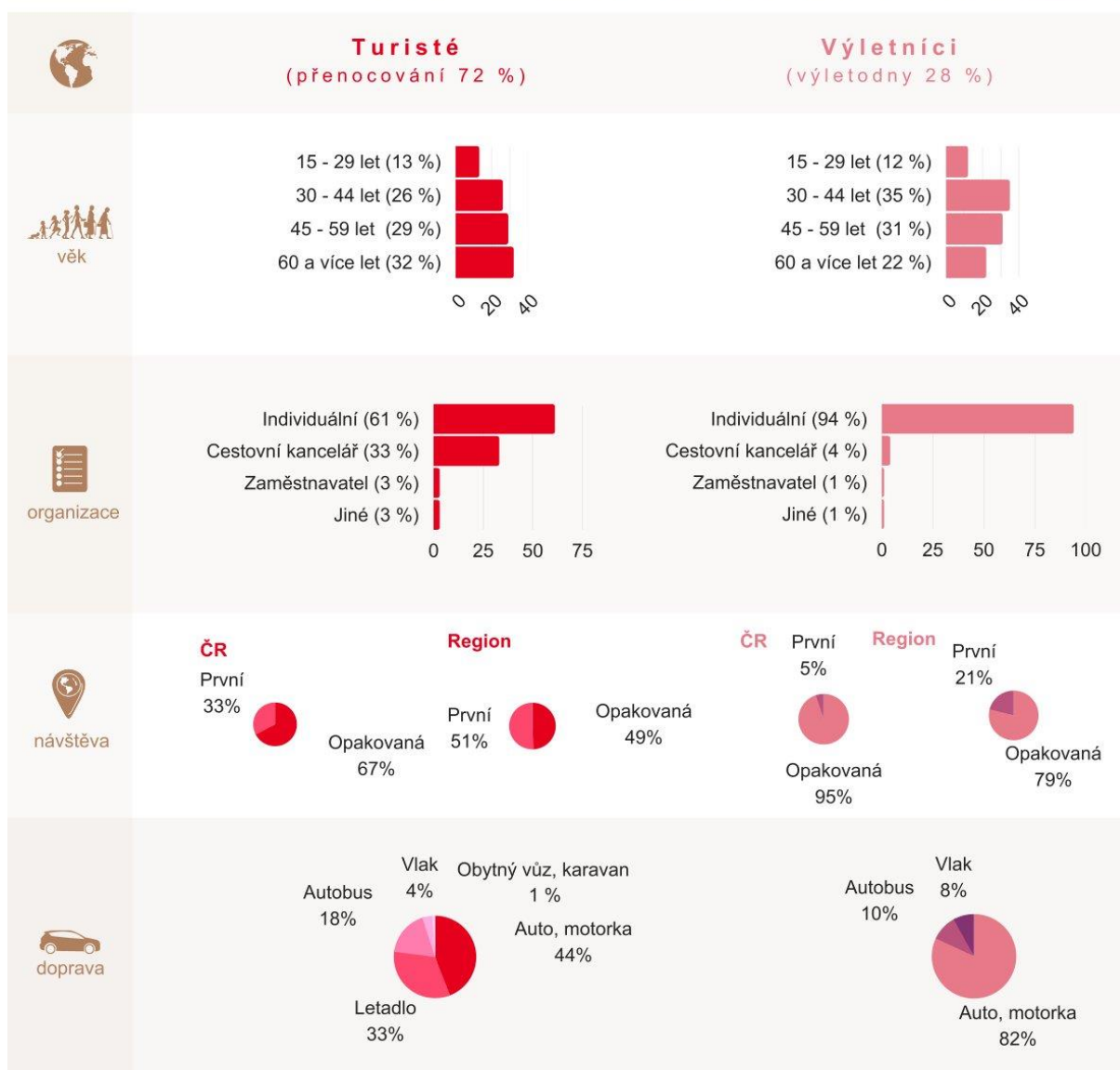
DOMÁCÍ CESTOVNÍ RUCH

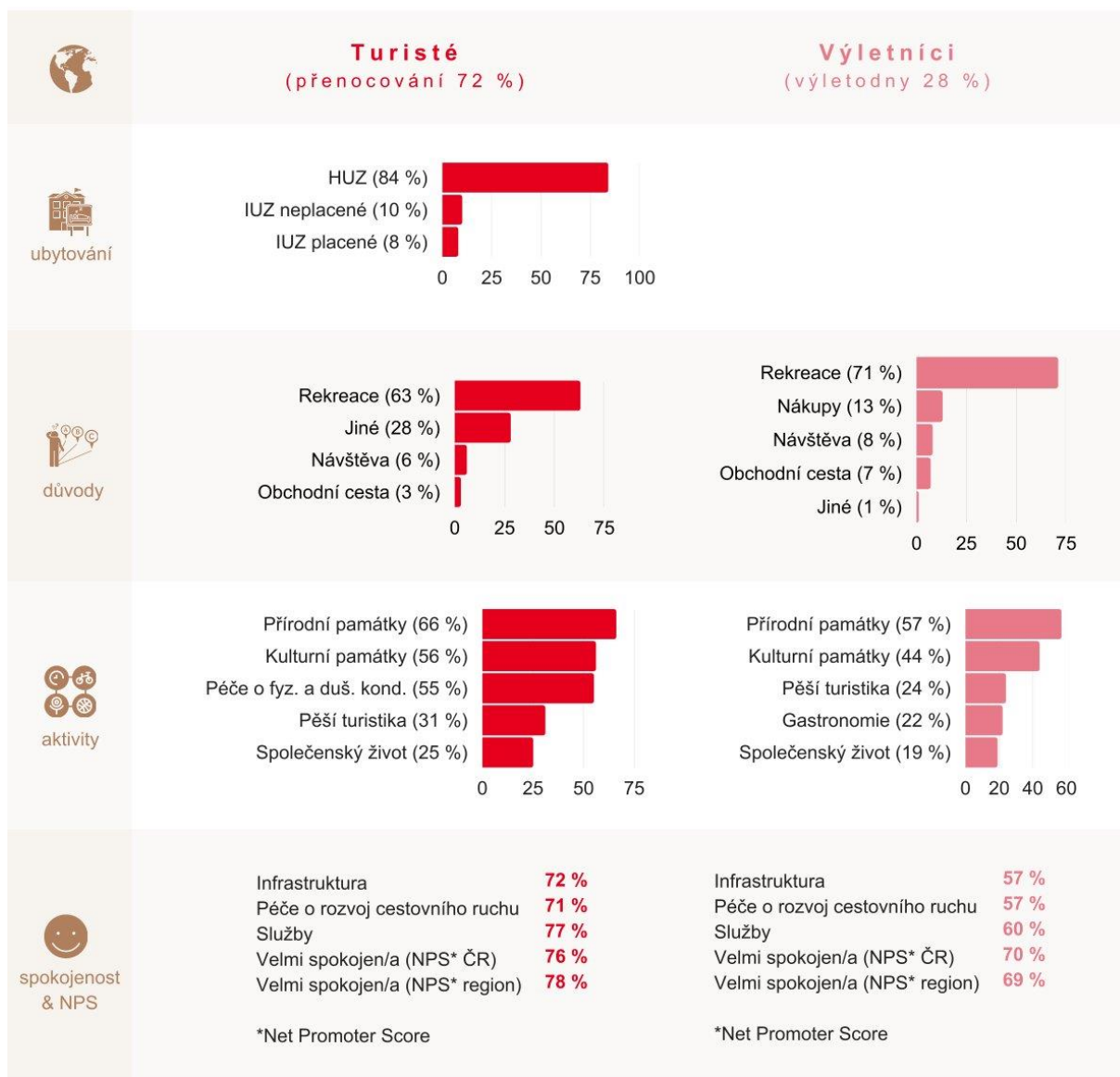

PŘÍJEZDOVÝ CESTOVNÍ RUCH

2023

Karlovarský kraj

Hromadná ubytovací zařízení dle krajů

1 347 879
Počet příjezdů v HUZ

16,40 %
Meziroční změna počtu příjezdů 2023/2022

5 094 415
Počet nocí strávených v HUZ

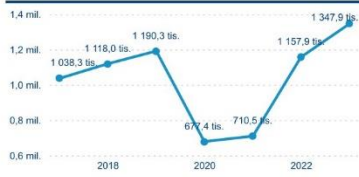

17,00 %
Meziroční změna v počtu přenocování 2023/2022

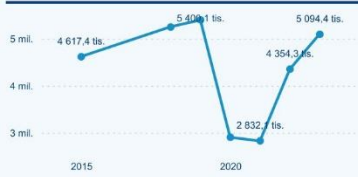

4,78
Průměrná doba pobytu (dny)

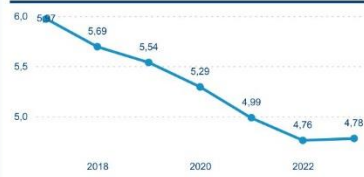
Počet příjezdů

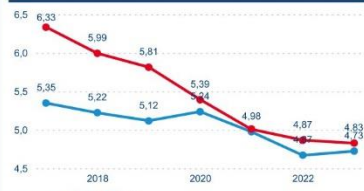
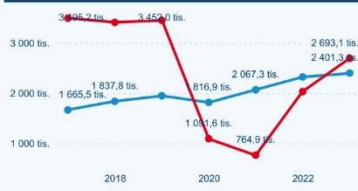
Počet přenocování

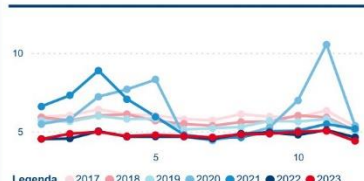
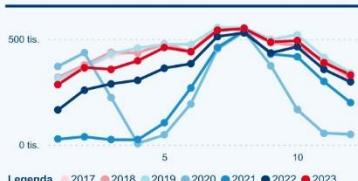
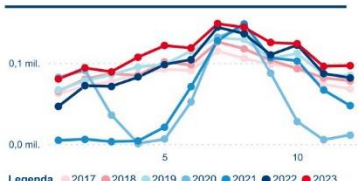
Průměrná doba pobytu (dny)

Domácí a příjezdový CR

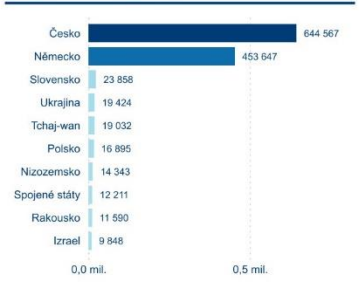
Sezonální srovnání

Poměr DCR a PCR

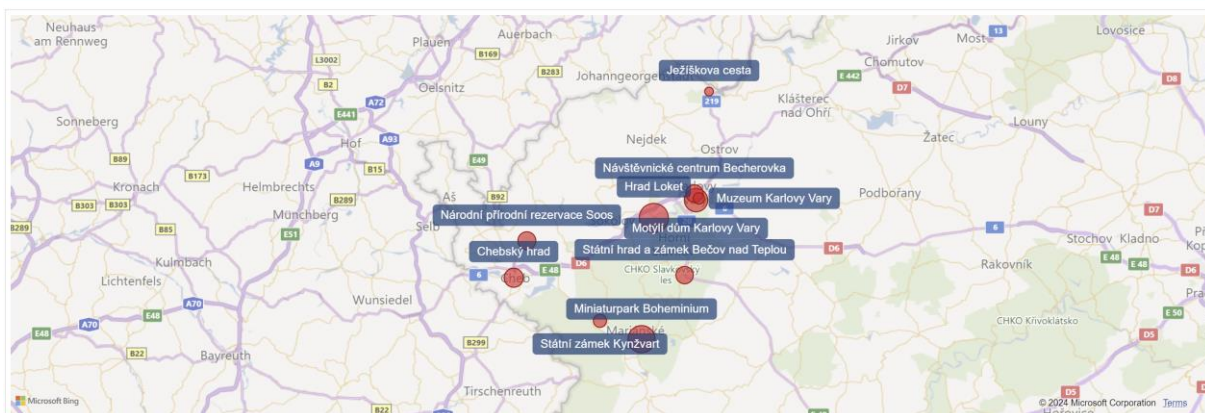

Top 10 zdrojových zemí

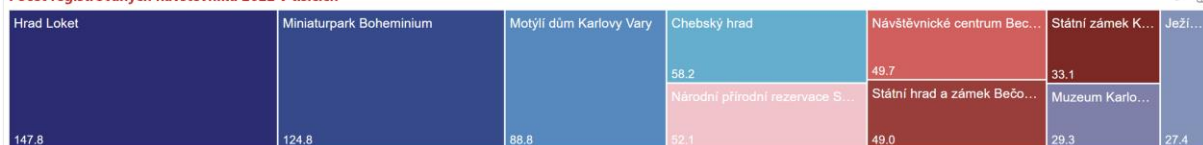

Příloha – návštěvnost turistických cílů KV kraje

Nejnávštěvovanější turistické cíle v Karlovarském kraji

Počet registrovaných návštěvníků 2022 v tisících

CzechTourism

Karlovarský kraj
Žijeme regionem

CzechTourism

Filtr OKRES

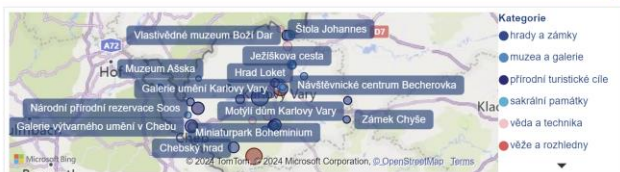
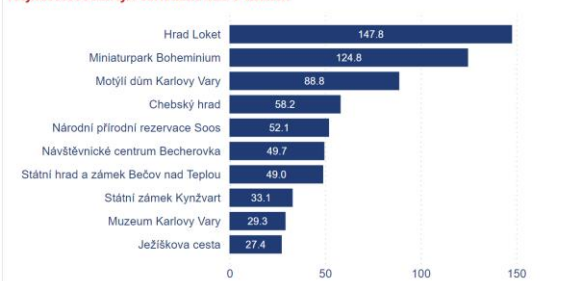
All

Karlovarský kraj
Žijeme regionem

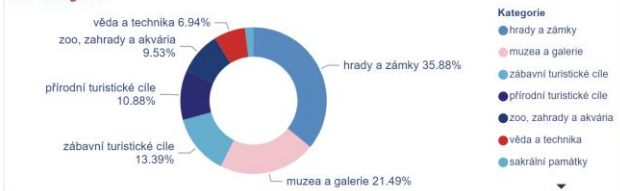
932
Počet registrovaných návštěvníků 2022 v tis.

53
Počet turistických cílů v databázi

Nejnávštěvovanější turistické cíle v tisících

TOP kategorie

Počet registrovaných platících i neplatících návštěvníků v tematických kategoriích v tis.

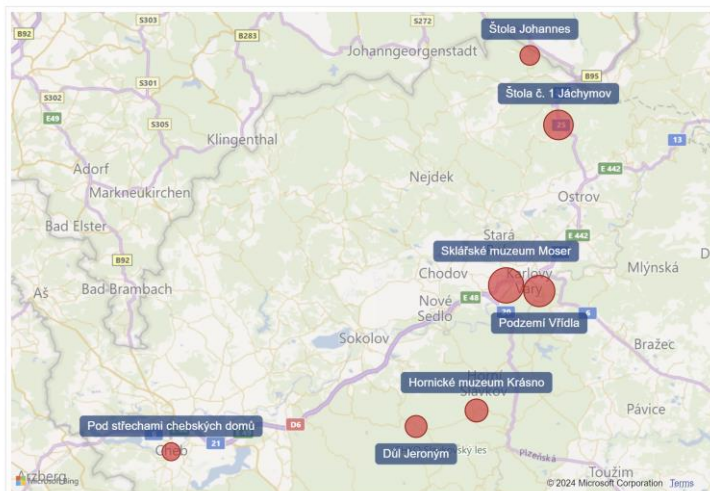
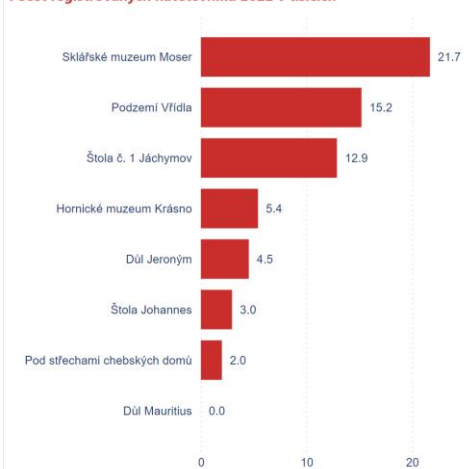
Počet turistických cílů v tematických kategoriích

Nejnavštěvovanější turistické cíle dle tematické kategorie

- hrady a zámky
- muzea a galerie
- přírodní turistické cíle
- sakrální památky
- věda a technika
- věže a rozhledny
- zábavní turistické cíle
- zoo, zahrady a akvária

Počet registrovaných návštěvníků 2022 v tisících

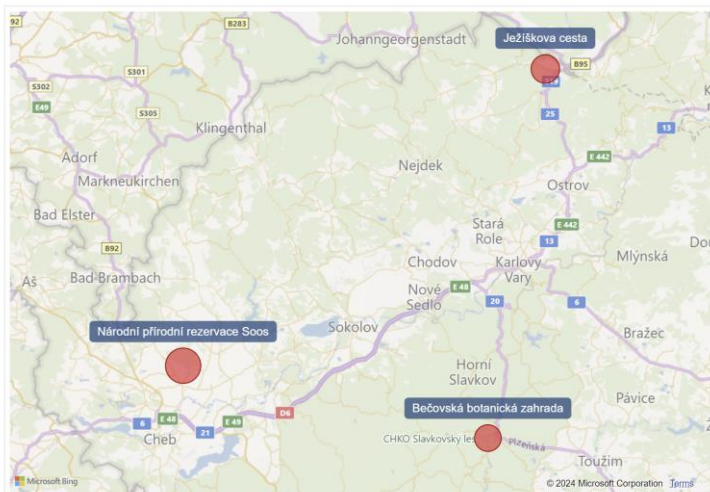
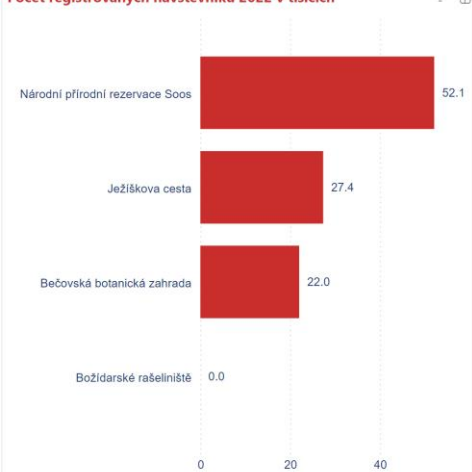
CzechTourism

Karlovarský kraj
Zijeme regionem

Nejnavštěvovanější turistické cíle dle tematické kategorie

- hrady a zámky
- muzea a galerie
- přírodní turistické cíle
- sakrální památky
- věda a technika
- věže a rozhledny
- zábavní turistické cíle
- zoo, zahrady a akvária

Počet registrovaných návštěvníků 2022 v tisících

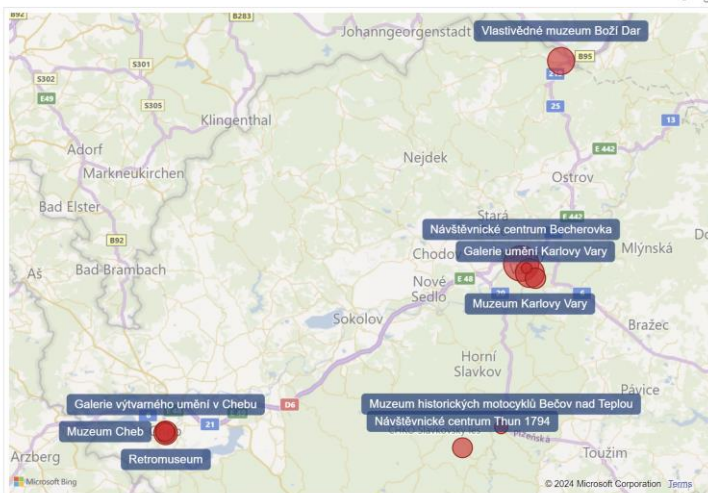
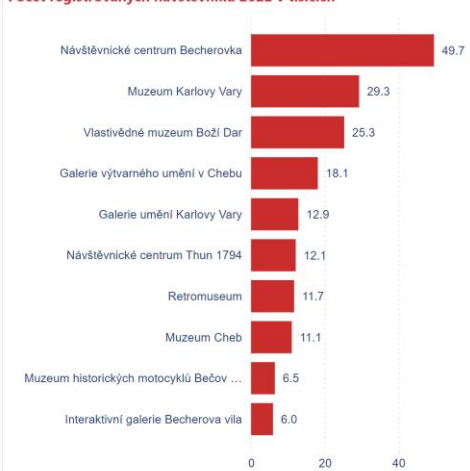
CzechTourism

Karlovarský kraj
Zijeme regionem

Nejnavštěvovanější turistické cíle dle tematické kategorie

- hrady a zámky
- muzea a galerie**
- přírodní turistické cíle
- sakrální památky
- věda a technika
- věže a rozhledny
- zábavní turistické cíle**
- zoo, zahrady a akvária

Počet registrovaných návštěvníků 2022 v tisících

CzechTourism

Karlovarský kraj
Zjeme regionem

19

CzechTourism

FILTR OKRES

All

FILTR OBEC

All

Karlovarský kraj
Zjeme regionem

932

Počet registrovaných návštěvníků 2022 v tis.

53

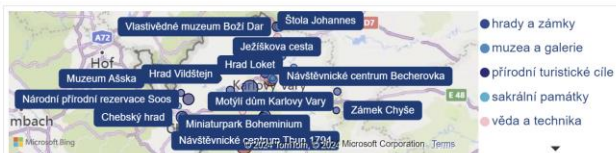
Počet turistických cílů v databázi

Filtr dle počtu registrovaných návštěvníků (v tisících)

0,00 147,82

Filtr dle tematické kategorie

All

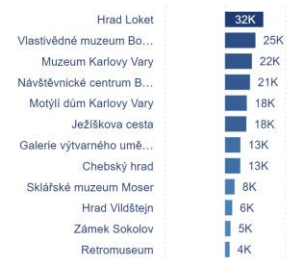
Kompletní databáze

Meziroční změna v %

Meziroční změna v absolutních hodnotách

Příloha – naučné stezky v okolí Jáchymova

Další naučné stezky v nejbližším okolí nebo s podobnou tematikou:

https://zivykraj.cz/wp-content/uploads/2021/08/KK-NS-brozura-CZ_online.pdf

Použitá literatura

Brochu, Lisa, 2003. *Interpretative Planning: The 5-M Model for Successful Planning Projects*. Fort Collins: National Association for Interpretation

Medek, Michal. *Plánování interpretace*. Online. Dobrá interpretace. Dostupné z: <https://dobrainterpretace.cz/dobra-praxe/tvorba-prezentace/93>. [citováno 2024-03-18].

Wiendl Jan, Wiendl František, 2023. *Oplocený čas. Vzpomínky politického vězně*. Revolver Revue.

Kaplan Karel, Pacl Vladimír, 1993. *Tajný Prostor Jáchymov*. Actys.

Jiskra, Jaroslav, 2009. *Těžba stříbrných rud v Jáchymově v 16. století s jáchymovskými osobnostmi a první báňskou školou*. Plzeň: G2 studio s. r. o. ISBN 978-80-903893-2-8.